

2001. gada darba apskats

Latvijas Republikas Ārlietu ministrija

Saturs

Ievads.....	3
Ārlietu ministrijas juridiskais statuss un struktūra	4
Ārlietu ministrijas galvenie uzdevumi un prioritātes.....	5
Ārlietu ministrijas darbības rezultāti un to izvērtējums.....	6
1. Latvijas integrācija Eiropas Savienībā	6
2. Latvijas integrācijas NATO gaita.....	8
3. Latvija un Baltijas valstu sadarbība	9
4. Latvijas un ASV attiecības	10
5. Latvijas un Krievijas attiecību aktualitātes	12
6. Latvijas dalība starptautiskajās organizācijās.....	14
7. Humanitāro jautājumu problemātika	15
8. Ārējā ekonomiskā politika	17
9. Konsulārā darba pārskats.....	20
10. Dialogs ar sabiedrību Latvijā un ārvalstīs.....	22
Ministru kabineta pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās darba pārskats.....	23
Personāla izglītošana un kvalifikācijas paaugstināšana.....	25
Iekšējais audits	25
Valsts budžeta līdzekļu izlietojums 2001. gadā	26
Ārlietu ministrijas struktūra.....	29

Ievads

Godātie lasītāji!

Jaunā gadu tūkstoša pirmais gads gan mūsu ārpolitikas veidošanā, gan arī Latvijai kopumā ir bijis intensīvs un auglīgs darba gads, un šis darbs ir vērstis nākotnē. Latvijas stabilitāte un panākumi ir visas valsts kopīga rūpīgi saskaņota darba rezultāts.

Veiktās reformas ir tuvinājušas mūs arī svarīgākajiem ārpolitiskajiem mērķiem - dalībai Eiropas Savienībā un NATO.

Mūsu iestāšanās Eiropas Savienībā sarunu stratēģija, kurā mūsu nacionālās intereses netiek pakārtotas sarunu tempam, ir attaisnojusies. Latvija ir sasniegusi un pat apsteigusi tās valstis, kuras iestāšanās sarunas sāka divus gadus; agrāk. Līdz ar to mums ir pilnīgs pamats sagaidīt, ka līdz 2002. gada nogalei Latvija būs pilnīgi pabeigusi savas iestāšanās sarunas un būs gatava piedalīties Eiropas Parlamenta vēlēšanās.

Pirmo reizi savā vēsturē Latvija ir vadījusi un koordinējusi īsteni paneiropiskas organizācijas - Eiropas Padomes darbību. Mūsu rīcība Eiropas Padomes prezidentūrā ir bijusi sekmīga un efektīva. Tās laikā Eiropas Padomē uzņemtas divas jaunas dalībvalstis - Armēnija un Azerbaidžāna, un daudzveidīgi pasākumi visos svarīgākajos šīs organizācijas darbības virzienos guvuši plašu pašmāju un starptautiskās sabiedrības rezonansi.

Latvijas drošības un stabilitātes garants ir dalība NATO. Latvija konsekventi rīkojas saskaņā ar Rīcības plānu dalībai NATO, kas tiek sastādīts un veiksmīgu partnerattiecību līmenī realizēts jau trešo gadu. Kopā ar Aizsardzības ministriju sagatavotā izstāde "Sabiedrotie. Latvija ceļā uz NATO" uzsākusi ceļu pa Latvijas reģioniem un sniedz sabiedrībai uzskatāmu informāciju par Latvijas drošības politikas vēsturisko attīstību un nākotnes mērķiem.

Eiroatlantiskās Partnerības padomes 10 gadu jubilejas konferencē Briselē 2001. gada novembrī NATO ģenerālsekretārs lords Robertsons ar vārdiem "jaunais karogs pārstāv jaunu drošību" prezentēja karogu, kura logo simbolizē NATO alianses un visu tās partnervalstu kopību. Zīmīgi - šis jaunais karogs ir izgatavots Latvijā, un tā autors ir latviešu mākslinieks Jānis Krievs. Simboliski Latvija jau ir kļuvusi par jaunās drošības neatņemamu sastāvdaļu, bet drošība ir jāaizstāv un jānosargā arī ar darbiem. Latvija apzinās savus nākamos pienākumus alianses dalībvalsts statusā, tādēļ jau kā NATO kandidātvalsts mēs esam devuši savu ieguldījumu NATO kopīgo uzdevumu veikšanā Balkānos.

Tagad vissvarīgākais demokrātisko valstu uzdevums ir mobilizēt politisko gribu un apņēmību, spējas un resursus mūsu kopīgo vērtību aizstāvēšanai. 11. septembra traģiskie notikumi savā nežēlīgajā realitātē parādīja terorismu jaunā dimensijā un pasvītvoja pastāvīgu sabiedroto un solidaritātes nozīmi un nepieciešamību.

NATO politikai - veidot vienotu un nedalāmu Eiropu un stiprināt eiroatlantisko drošību, kuras galvenais elements ir alianses paplašināšana, - nav alternatīvas. Mēs esam radījuši visus priekšnoteikumus, lai Latvija šā gada novembrī Prāgā saņemtu uzaicinājumu pievienoties Ziemeļatlantijas aliansei.

2002. gads būs izšķirošs Latvijas nākotnei. Tam ir jāklūst par mūsu valsts ārpolitikas ilgtermiņa mērķu un uzdevumu pirmā lielā piepildījuma gadu, pabeidzot iestāšanās sarunas ar ES un saņemot uzaicinājumu kļūt par NATO dalībvalsti.

Līdz ar citām Eiropas valstīm arī Latvijā ir sākusies diskusija par Eiropas nākotni. Eiropas Savienībai ir jāklūst mūsu valsts iedzīvotājiem saprotamākai un tuvākai. Apziņai, ka Eiropas nākotne un Latvijas nākotne ir nedalāmi jēdzieni, jāienāk ikvienā mājā. Ja tā notiks, es ticu, ka 2003. gadā visu triju Baltijas valstu iedzīvotāji, tāpat kā kādreiz 23. augusta dzīvajā ķēdē, nostāsies līdzās un balsos par savu nākotni brīvā un nedalāmā Eiropā.

Indulis Bērziņš
ārlietu ministrs

Ārlietu ministrijas juridiskais statuss un struktūra

Ārlietu ministrija ir valsts pārvaldes iestāde. Tā īsteno Latvijas Saeimas izstrādāto un apstiprināto ārpolitiku, piedalās Latvijas ārējās ekonomiskās politikas veidošanā. Ministrijas uzdevums ir ar politiskiem un diplomātiskiem līdzekļiem nodrošināt Latvijas ārpolitikas koncepcijas īstenošanu, kuras mērķis ir radīt iespējami labvēlīgus apstākļus Latvijas starptautiskajai drošībai un iekšpolitiskajai stabilitātei, kā arī veicināt Latvijas iekļaušanos starptautiskajā apritē.

Ministrija savas kompetences ietvaros veic šādas funkcijas:

- analizē ārvalstu iekšējo un ārējo politiku un sniedz Ministru kabinetam informāciju un priekšlikumus starpvalstu attiecību attīstības jautājumos;
- sagatavo likumprojektus, kā arī citu normatīvo aktu un starptautisko līgumu projektus, konsultē valsts institūcijas un sniedz atzinumus par normatīvo aktu un starptautisko līgumu projektiem no starptautisko publisko tiesību viedokļa;
- izlemj jautājumus, kas saistīti ar Latvijas diplomātisko un konsulāro pārstāvniecību atvēršanu ārvalstīs;
- organizē ārvalstu delegāciju oficiālās vizītes Latvijā;
- organizē Valsts prezidenta, Saeimas priekšsēdētāja, Ministru prezidenta vai ārlietu ministra oficiālās vizītes uz ārvalstīm sadarbībā ar attiecīgajām ārvalstu institūcijām;
- veic konsulārās funkcijas Latvijas Republikā un ārvalstīs saskaņā ar Latvijas Republikas Konsulāro reglamentu un citiem tiesību aktiem;
- nodrošina ministrijas un Latvijas diplomātisko pārstāvniecību budžeta līdzekļu efektīvu un ekonomisku izmantošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem.

Politiski Ārlietu ministriju vada ārlietu ministrs.

Ministrijas parlamentārais sekretārs nodrošina ministrijas saikni ar Saeimu, tās komisijām un frakcijām, pārstāv ārlietu ministra politisko viedokli un ir atbildīgs par ministrijas sagatavoto likumprojektu virzību Saeimā.

Ministrijas darbu vada valsts sekretārs. Valsts sekretārs ir ierēdnis un diplomāts, un viņš nodrošina ministrijas darba nepārtrauktību, ja mainās ministrijas vadība.

Ministrijas pakļautībā ir:

- vēstniecības ASV, Austrijā, Baltkrievijā, Beļģijā, Čehijā, Dānijā, Francijā, Grieķijā, Igaunijā, Itālijā, Izraēlā, Kanādā, Krievijā, Ķīnā, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajā Karalistē, Lietuvā, Nīderlandē, Norvēģijā, Polijā, Portugālē, Somijā, Spānijā, Ukrainā, Uzbekistānā, Vācijā, Zviedrijā;
- pastāvīgās pārstāvniecības ANO (Ņujorkā un Ženēvā), EDSO, Eiropas Padomē, Eiropas Savienībā, NATO, PTO, UNESCO;
- ģenerālkonsulāts Sanktpēterburgā;
- konsulāti Pleskavā, Vitebskā.

Ministrijas pārziņā ir VAS "Diplomātiskā servisa aģentūra", kuras uzdevumos ietilpst valsts nekustamo īpašumu kopuma formēšana ar nolūku nodot to lietošanā Ārlietu ministrijas vajadzībām. Aģentūra, sadarbībā ar ministriju, veido Latvijas vēstniecību un konsulātu attīstības plānus jautājumā par nekustamo īpašumu. Tā sniedz juridiskas un finansiālas konsultācijas ārvalstu diplomātiskajām misijām un starptautiskajām organizācijām nekustamo īpašumu nomas, pirkšanas – pārdošanas un būvniecības jautājumos. "Diplomātiskā servisa aģentūra" nodrošina būvekspertīzi, būvuzraudzību un būvprojektu vadīšanu Ārlietu ministrijas objektos Latvijā un ārzemēs.

Ārlietu ministrijas galvenie uzdevumi un prioritātes

Latvijas Ārlietu ministrijas un ārlietu dienesta kopumā galvenos uzdevumus un prioritātes nosaka vairāki tiesiski akti.

Latvijas Ārlietu ministrijas galvenie uzdevumi vispārīgā veidā ir noteikti Diplomātiskā un konsulārā dienesta likumā:

- nodrošināt Latvijas iedzīvotāju - pilsoņu un nepilsoņu, kā arī juridisko personu interešu aizsardzību ārvalstīs;
- informēt ārvalstu institūcijas un pilsoņus par Latviju;
- koordinēt Latvijas valsts iestāžu starptautiskos sakarus;
- nodrošināt Latvijas valsts institūcijas un sabiedrību ar ārvalstīs legālā veidā iegūtu informāciju;
- veikt konsulārās funkcijas.

No minētā izriet, ka Latvijas vēstniecībām, ģenerālkonsulātiem un konsulātiem ir jāveic sekojošas vispārīgas funkcijas:

- pārstāvēt Latvijas valdību akreditācijas valstī¹;
- aizstāvēt Latvijas valsts un Latvijas fizisko un juridisko personu likumīgās intereses akreditācijas valstī;
- uzturēt kontaktus ar akreditācijas valstī esošajām starptautiskajām organizācijām un trešo valstu pārstāvniecībām;
- informēt Latvijas valdību par akreditācijas valsts politisko, ekonomisko, sociālo un kultūras attīstību, kā arī par šīs valsts attiecībām ar citām valstīm;
- izplatīt akreditācijas valstī informāciju par Latviju, tās ekonomisko un kultūras potenciālu;
- veicināt Latvijas eksportu, piesaistīt investīcijas no akreditācijas valsts.

Otrs būtisks Latvijas ārpolitiku reglamentējošs dokuments ir Saeimas apstiprinātie "Latvijas ārpolitikas virzieni līdz 2005. gadam". Tajās ir sacīts, ka Latvijas Republikas ārpolitikas galvenais uzdevums ir valsts neatkarības nostiprināšana un tās neatgriezeniskuma nodrošināšana.

Tas ir sasniedzams, integrējoties Eiropas drošības, politiskajās un ekonomiskajās struktūrās, piedaloties Eiropas politikas veidošanā, kontinenta stabilitātes un drošības veicināšanā, kā arī aktīvi iesaistoties pasaules politiskajos procesos.

Ārpolitikas koncepcija nosaka arī Latvijas ārpolitikas galvenos virzienus:

I. Integrācija Eiropas, transatlantiskajās un citās starptautiskajās struktūrās, kas sevī ietver šādus uzdevumus:

1. Iestāšanās Eiropas Savienībā.
2. Iekļaušanās Eiropas un transatlantiskajās drošības struktūrās.
3. Darbība starptautiskajās un reģionālajās organizācijās.

II. Baltijas valstu sadarbības padziļināšana.

III. Divpusējās attiecības reģionālās sadarbības ietvaros, kas tiek īstenotas šādos galvenajos virzienos:

1. Eiropas valstis.
2. Krievija un jaunās neatkarīgās valstis.
3. Ziemeļamerika.
4. Pārējie reģioni.

IV. Saimnieciskās dimensijas tālāka padziļināšana.

V. Programmu "Latvija pasaulē" un "Latvijas diaspora" izstrādāšana un īstenošana.

¹ par akreditācijas valsti sauc to valsti, kurā vēstniekam ir uzticēts pārstāvēt Latvijas intereses. Praksē viens vēstnieks var būt akreditēts vairākās valstīs. Piemēram, Latvijas vēstnieks Ukrainā ir akreditēts arī Moldovā un Rumānijā.

Ārlietu ministrijas darbības rezultāti un to izvērtējums

1. Latvijas integrācija Eiropas Savienībā

2001. gads raksturojams kā īpaši produktīvs, pateicoties vispārējam politiskajam fonam, kas valdīja Eiropas Savienībā. 2000. gada 18. decembrī Nicā notika Eiropas Savienības valstu un valdību vadītāju sanāksme, kurā dalībvalstis apliecināja, ka desmit kandidātvalstis ir gatavas pabeigt sarunas līdz 2002. gada beigām. Gan iekšpolitikā, gan ārpolitikā vislielākā nozīme tiek veltīta tam, lai nodrošinātu valdības deklarēto mērķi – sagatavot valsti dalībai Eiropas Savienībā jau 2003. gadā. Jāatgādina, ka Eiropas integrācija ir viena no tām jomām, kur nepastāv stingri noteiktas robežas starp iekšpolitiskajiem un ārpolitiskajiem uzdevumiem.

Latvijas un Eiropas Savienības savstarpējo attiecību kopumu juridiski regulē 1995. gada jūnijā noslēgtais Eiropas līgums. 2001. gada 19. februārī Briselē notika Eiropas Savienības un Latvijas Asociācijas Padomes² sanāksme, kurai 13. jūnijā sekoja Asociācijas komitejas 4. sanāksme³ Rīgā. Īpaša uzmanība tajās tika pievērsta Latvijas gatavošanās procesam dalībai Eiropas Savienībā, Pievienošanās partnerības prioritāšu īstenošanai. Saistībā ar šo līgumu 2001. gada decembrī stājās spēkā Papildprotokols, kas paredz tirdzniecības ar lauksaimniecības produktiem liberalizāciju.

Būtiska integrācijas procesa daļa ir konsultācijas, kas notiek ar Eiropas Savienības institūciju pārstāvjiem. 2001. gadā notikušas septiņas Latvijas un Eiropas Savienības amatpersonu darba vizītes, kā arī trīspadsmit sanāksmes, kurās piedalījušies pārstāvji arī no citām dalībvalstīm un kandidātvalstīm, apspriežot paplašināšanās procesa gaitu un Kopējās Eiropas drošības un aizsardzības politiku (KEDAP). Turpinās darbs Eiropas Savienības Ziemeļu dimensijas attīstīšanai, izstrādāts kandidātvalstu un dalībvalstu konsultāciju mehānisms, kas paredz, ka reizi katras valsts Eiropas Savienības prezidentūras laikā notiek kopējas kandidātvalstu un prezidējošās valsts ārlietu ministru sanāksmes.

2001. gadā turpināta 2000. gada sākumā pieņemtās "Latvijas Republikas Stratēģijas integrācijai Eiropas Savienībā" izpilde. Atbilstoši Saeimas lēmumam, valdība divreiz gadā sniedz ziņojumu Saeimai par Stratēģijas izpildi. 2001. gada 17. maijā Saeimā "Eiropas debašu" ietvaros LR ārlietu ministrs Indulis Bērziņš nolasīja 2. Ziņojumu par Stratēģijas integrācijai Eiropas Savienībā⁴ izpildi. Decembrī Saeimā tika iesniegts 3. Ziņojums⁵. Ziņojumos novērtēts paveiktais Eiropas Savienības integrācijas jomā iepriekšējā pusgadā pēc kārtējā ziņojuma, kā arī tiek precizēti veicamie uzdevumi. Tie sniedz pārskatu par dalības Eiropas Savienībā kritēriju izpildi.

Gada beigās, līdz ar Eiropas Savienības Komisijas kārtējo Progresā ziņojumu⁶ un Stratēģijas dokumentu⁷ pieņemšanu, skaidri iezīmējās noslēguma posms Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā procesā. Tajā visbūtiskākais būs ne tikai sarunu slēgšanas temps, bet iestāšanās kritēriju izpilde, kas tika formulēti 1993. gada Kopenhāgenas un 1995. gada Madrides Eiropas Savienības Padomēs.

Kārtējais Progresā ziņojums kalpo kā atskaites punkts gada laikā padarītajam. Līdzšinējā darba gaita un Eiropas Savienības Komisijas izvērtējumi par 2001. gadu liecina, ka Latvijai ir izredzes pabeigt sarunas līdz 2002. gada nogalei. Visās jomās panākts būtisks progress – pabeigta Eiropas Savienības likumdošanas pārņemšana un izveidota institucionālā bāze tās sekmīgai ieviešanai.

Eiropas Komisija secināja, ka līdz 2002. gada beigām Eiropas Savienībai jābūt gatavai pabeigt iestāšanās sarunas ar kandidātvalstīm, kas atbilst iestāšanās kritērijiem, un 1999. gada Berlīnes Eiropas Savienības Padomes sagatavotais paplašināšanās finansēšanas plāns ļauj minētajā laika posmā uzņemt desmit jaunas dalībvalstis.

Lai nodrošinātu Eiropas Savienības Komisijas Progresā ziņojumā minēto prioritāšu izpildi, kas būs pamatā Komisijas 2002. gada kandidātvalstu atbilstības vērtējumam, Ārlietu ministrija sadarbībā ar nozaru ministrijām 2001. gada decembrī ir izstrādājusi Rīcības plānu Eiropas Komisijas 2001. gada Progresā ziņojumā minēto prioritāšu izpildei, īpašu uzmanību pievēršot korupcijas novēršanai un tieslietām, kā arī valsts pārvaldei un reģionālajai politikai. Plāns veidots atbilstoši Eiropas Komisijas Progresā ziņojuma struktūrai. Ietverot Pievienošanās partnerības prioritātes un Progresā ziņojumā

² <http://www.am.gov.lv/lv/?id=791&page=2275>

³ <http://www.am.gov.lv/lv/?id=791&page=468>

⁴ Ar pilnu tekstu var iepazīties <http://www.am.gov.lv/file/l/2-zin-par-strat-int-ES.pdf>

⁵ Ar pilnu tekstu var iepazīties <http://www.am.gov.lv/file/l/3-zin-par-strat-int-ES.pdf>

⁶ Ar pilnu tekstu angļu valodā var iepazīties http://europa.eu.int/comm/enlargement/report2001/lv_en.pdf

⁷ Ar pilnu tekstu angļu valodā var iepazīties

<http://europa.eu.int/comm/enlargement/report2001/index.htm#Strategy Paper 2001>

konstatētos trūkumus, izstrādāti pasākumi to novēršanai, plānoti izpildes termiņi un par izpildi atbildīgās institūcijas.

Ārlietu ministrija līdzdarbojās Eiropas Savienības PHARE 2002. gada Nacionālās programmas prioritāšu noteikšanā, nodrošinot, ka ES sniegtais atbalsts tiek izmantots saskaņā ar iestāšanos ES saistību un Eiropas Komisijas Procesa ziņojumā minēto prioritāšu izpildei. Kopīgā darbā ar Eiropas integrācijas biroju un Finanšu ministriju (līdz 2002. gada 1. janvārim- Īpašu uzdevumu ministra sadarbībai ar starptautiskajām finanšu institūcijām sekretariātu) tika identificētas tādas no PHARE programmas atbalstāmas prioritātes, kā piemēram, sabiedrības integrācijas un pilsoniskās sabiedrības attīstības veicināšana, gatavošanās Šengenas informācijas sistēmas ieviešanai, vides monitoringa sistēmas attīstīšana un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas stiprināšana.

Latvijas un Eiropas Savienības attiecības turpināja attīstīties kā savstarpējais dialogs Eiropas Konferencē, kas ir Eiropas Savienības dalībvalstu un kandidātvalstu politisko vadītāju forums. Šogad tās uzmanības lokā bija cīņa pret starptautisko terorismu⁸. Latvijai bija iespēja izteikt savu viedokli ar Eiropas nākotni saistītajos jautājumos 2001. gada 19. - 20. oktobrī Eiropas Konferencē Briselē.

Sekojoš Zviedrijas prezidentūras iniciatīvai, Beļģijas prezidentūras laikā kā prioritāte tika attīstīta un institucionalizēta īpaša diskusija par Eiropas nākotni. 2001. gada 15. decembrī Lākenē tika pieņemts lēmums par Konventa izveidi, kura mērķis ir sagatavot priekšlikumus Eiropas Savienības, tās līgumu un institūciju reformu īstenošanai. Konventa darbā piedalās gan dalībvalstu, gan kandidātvalstu pārstāvji – divi parlamentārieši un viens valdības pārstāvis. Arī Latvijai Konvents ir iespēja paust savu nostāju jautājumā par Eiropas Savienības nākotni.

2001. gadā Ārlietu ministrija organizēja divas augsta līmeņa starptautiskas konferences, kurās piedalījās kandidātvalstu un Eiropas Savienības dalībvalstu pārstāvji, diskutējot par ekonomisko un sociālo atšķirību mazināšanu Eiropas Savienības dalībvalstu un kandidātvalstu starpā, pilsoniskās drošības un tiesiskuma nodrošināšanu. 2001. gada 16. februārī notika starptautiska konference "Stiprinot Eiropu kā labklājības, sociālās stabilitātes un tiesiskuma telpu". Tajā piedalījās augsta ranga politiķi, zinātnieki, žurnālisti no dažādām Eiropas valstīm, to vidū Eiropas Savienības Komisijas paplašināšanās komisāra kabineta locekle Petra Erlere. Tika diskutēts par to, kā izveidot jaunu, efektīvu sadarbību paplašinātās Eiropas un kaimiņvalstu telpā. 12. oktobrī notika otra Ārlietu ministrijas organizētā konference "Eiropas Savienības paplašināšanās sociālā dimensija", kurā bez divpadsmit kandidātvalstu pārstāvjiem piedalījās arī Eiropas Savienības paplašināšanās komisārs Ginters Ferhoigens.

Latvijas integrācijai Eiropas Savienībā ir arī divpusējo attiecību aspekts, kura ietvaros šajā gadā ir notikušas vairāk nekā trīsdesmit piecas dažāda līmeņa oficiālās vizītes, kurās pārrunāti Eiropas Savienības paplašināšanās jautājumi, tajā skaitā notikušas desmit politiskās konsultācijas⁹. 2001. gadā Latvija ir mērķtiecīgi uzsākusi iepazīstināt Eiropas Savienības dalībvalstu sabiedrības ar Latvijas kā šodienas Eiropas Savienības kandidātvalsts un nākotnes dalībvalsts sasniegumiem. Oktobrī šāda kampaņa tika organizēta Somijā, novembrī – Austrijā.

Londonā 2001. gada 6. martā tika parakstīts "Latvijas un Apvienotās Karalistes sadarbības plāns Eiropas Savienības iestāšanās kontekstā", kas paredz plašu Apvienotās Karalistes atbalstu Latvijas valdībai iekšlietu un tieslietu jomā, valsts administratīvās reformas īstenošanai, sabiedrības integrācijai, lauku vides attīstības un dabas aizsardzības sfērām.

2001. gadā kā veiksmīga atzīmējama kandidātvalstu¹⁰ savstarpējā sadarbība Eiropas Savienības paplašināšanās kontekstā – notikušas vairāk nekā trīsdesmit augsta līmeņa tikšanās ar citu kandidātvalstu pārstāvjiem. Ministri tikšanās laikā apmainījās viedokļiem gan par kopējo situāciju Eiropas Savienības paplašināšanās procesā, gan dalījās pieredzē par Eiropas Savienības iestāšanās sarunām, pārrunājot konkrētās valsts nostāju un problēmas.

Jau tradicionālās Eiropas nedēļas ietvaros, sadarbībā ar nevalstiskajām organizācijām, kā arī vairākos semināros un diskusijās arī Latvijā¹¹, 2001. gadā sabiedrības uzmanība tika vērsta uz Latvijas vietu nākotnes Eiropā. Tika diskutēts par politisko lēmumu pieņemšanu nākotnes Eiropā, paplašināšanās sekām Latvijai.

⁸ Pirmā Eiropas Konference notika 1998. gadā, un tās parasti notiek reizi gadā. Konferences tēma tiek izraudzīta saistībā ar starptautiskajām aktualitātēm.

⁹ Dānija (2), Francija, Itālija, Lielbritānija (2), Spānija, Somija, Vācija, Zviedrija.

¹⁰ Čehija, Igaunija, Kipra, Lietuva, Polija, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Ungārija.

¹¹ "Latvija nākotnes Eiropā" (07.12.2001.), "Ko Latvijai nozīmē sarunas par iestāšanos ES" (22.11.2001.)

2. Latvijas integrācijas NATO gaita

Latvijas drošības politikas prioritāte ir dalība NATO. Tās īstenošana bija Latvijas valdības un ārlietu dienesta būtisks darbības virziens 2001. gadā. Turpinājās darbs pie 1999. gada NATO Vašingtonas galotņu tikšanās laikā nosprausto mērķu izpildes, galvenokārt izstrādājot *Rīcības plānu dalībai NATO*. Savukārt NATO dalībvalstis iepriekšējā gadā apliecināja apņemšanos paplašināt Aliansi galotņu tikšanās laikā Prāgā 2002. gada nogalē. Turpinājās arī NATO kandidātvalstu (Latvija, Igaunija, Lietuva, Albānija, Bulgārija, Maķedonija, Slovēnija, Slovākija, Rumānija, kā arī - no 2001. gada maija - Horvātija) jeb tā saucamās *Viļņas grupas* sadarbība, kuras mērķis ir kopīgiem spēkiem veicināt drošas, stabilas un vienotas Eiropas izveidi, uzlabot kandidātvalstu gatavību dalībai Aliansē un ar kopīgām aktivitātēm sekmēt NATO paplašināšanās procesu. 2001. gadā aktīvi tika turpināts arī sabiedrības informēšanas darbs, Latvijas iedzīvotājus iepazīstinot ar NATO un skaidrojot nepieciešamību Latvijai kļūt par NATO dalībvalsti, savukārt NATO dalībvalstīs - popularizējot Latvijas sasniegumus.

2001. gada Latvijas *Rīcības plāns dalībai NATO* tika izstrādāts, ņemot vērā iepriekšējo gadu plānu pieredzi, kā arī NATO Progresā ziņojumu par Latvijas paveikto 1999.-2000. gada *Rīcības Plānu dalībai NATO* procesā. Neatsverams atbalsts bija NATO dalībvalstu komentāri, ieteikumi, kurus tās sniedza Latvijai 1999.-2000. gada 19+1 sanāksmju un regulāro divpusējo konsultāciju laikā. Tā rezultātā 2001. gada Latvijas *Rīcības plānu dalībai NATO* augsti novērtēja daudzās NATO dalībvalstīs.

2001. gada 23. aprīlī NATO galvenajā mītnē Briselē norisinājās ikgadējā Latvijas un Ziemeļatlantijas Padomes sēde, kurā Latvijas Ministru prezidents A.Bērziņš un aizsardzības ministrs Ģ.V.Kristovskis tikās ar 19 NATO valstu vēstniekiem. Atzinīgi tika novērtēts Latvijas ievērojamais progress, gatavojoties dalībai NATO. Īpaši tika izcelts vairākuma Latvijas sabiedrības atbalsts aizsardzības sistēmas stiprināšanai un aizsardzības budžeta palielināšanai, Latvijas veikums sabiedrības integrācijas jomā, kā arī pozitīvā ekonomiskā attīstība, kas Latviju ierindo vadošajās pozīcijās Centrālajā un Austrumeiropā. Apspriežot NATO paplašināšanos Baltijas reģionā, NATO valstu pārstāvji bija vienprātīgi, ka NATO paplašināšana nav nekādā ziņā vērsta pret Krieviju, bet - tieši otrādi - atbilst Krievijas ilgtermiņa politiskajām interesēm, nodrošinot mieru un stabilitāti reģionā. NATO puse augsti novērtēja Latvijas progresu izvirzīto mērķu īstenošanā arī Latvijas un NATO sēdē, kas notika 2001. gada 15. novembrī Briselē.

2001. gadā pozitīva ir bijusi diskusija par NATO paplašināšanos un Baltijas valstu vietu tajā. 2001. gadā ir palielinājies atbalsts Baltijas valstu dalībai NATO, kuru gada sākumā - pārsteidzoši ātri pēc ASV prezidenta vēlēšanām - aizsāka senators Džesijs Helms un kas 2001. gada jūnijā kulminēja ar ASV administrācijas *de facto* (ASV prezidenta Buša runa Varšavā) apņemšanos veicināt pēc iespējas plašāku Alianses paplašināšanos 2002. gadā.

2001. gadā notika nozīmīgas NATO dalībvalstu un NATO galvenās mītnes politisko un militāro amatpersonu vizītes Latvijā. Latviju apmeklēja un ar paveikto valsts attīstībā iepazīs daudzus NATO augstākās amatpersonas - NATO ģenerālsekretārs lords Džordžs Robertsons, NATO Eiropas spēku augstākais virspavēlnieks ģenerālis Džozefs Ralstons, NATO ģenerālsekretāra vietnieki, ASV, Beļģijas, Luksemburgas, Nīderlandes, Portugāles vēstnieki NATO, kā arī virkne NATO dalībvalstu un kandidātvalstu amatpersonu. Rīgā arī notika vairākas Latvijas un ārvalstu ekspertu konsultācijas par drošības politikas jautājumiem, savukārt savā ikgadējā sanāksmē 2001. gada aprīlī pulcējās NATO Atlantiskās politikas plānotāju grupa, kurā apvienojušies gan esošo, gan topošo Alianses dalībvalstu eksperti.

Aktīvs dialogs ar NATO un 2001. gada *Rīcības plāna* kvalitatīva izpilde bija iespējama lielā mērā pateicoties atbilstošam finansējuma nodrošinājumam. 2001. gada 5. aprīlī Saeima pieņēma Valsts aizsardzības finansēšanas likumu. Likums nosaka, ka, izstrādājot ikgadējo valsts budžeta projektu, finansējums valsts aizsardzībai un integrācijai NATO ir paredzēts 1,75% no iekšzemes kopprodukta (IKP) 2002. gadā un 2% no IKP 2003. gadā. Kā likuma mērķis tika izvirzīts uzdevums noteikt finansējumu valsts aizsardzībai un integrācijai NATO, lai nodrošinātu Nacionālo bruņoto spēku (NBS) ilglaicīgas attīstības plānošanas sistēmu un tādējādi veicinātu Latvijas valsts aizsardzības spēju mērķtiecīgu paaugstināšanu, kas būtu virzīta uz NATO standartu ieviešanu laika posmā līdz 2003. gadam.

2001. gadā turpinājās Baltijas valstu politiski militārās sadarbības nostiprināšanās un integrācijas NATO politikas padziļināta koordinācija. Gada laikā tālāk pavirzījušies ir arī Baltijas valstu nozīmīgākie kopīgie aizsardzības projekti BALTBAT, BALTNET, BALTRON un BALTDFCOL.

Kopš 2001. gada BALTBAT ir standarta kājnieku bataljons ar atbalsta vienībām - 2001. gadā katrā Baltijas valstī tika izveidoti bataljoni, attiecīgi - LATBAT (dislocēts Ādažos), LITBAT (Ruklā) un ESTBAT (Paldiskos). Šie nacionālie bataljoni kalpo kā atbalsts BALTBAT, nodrošinot nacionālo rotu periodisku

rotāciju, kā arī nacionālo apakšvienību karavīru iespējas pilnveidot zināšanas un kaujas prasmes BALTBAT projekta ietvaros. Kopš 1998. gada Latvijas NBS pārstāvji BALTBAT ietvaros ir piedalījušies SFOR misijās Bosnijā un Hercegovinā Dānijas kontingenta sastāvā. 2001. gadā no 17. februāra līdz 16. augustam Latvijas rota (BALTSQN 3) piedalījās starptautiskajā SFOR miera uzturēšanas operācijā.

2001. gadā BALTNET projektā galvenie darbības virzieni bija sistēmas uzlabošana un modernizēšana, personāla apmācība kā arī diskusijas attīstība par BALTNET iespējamo integrāciju NATO gaisa telpas novērošanas sistēmās (NATINADS).

BALTRON projekta ietvaros būtiska bija Baltiju valstu kopīgas mācību bāzes izveide Liepājā 2001. gadā: (1) izveidota Baltijas valstu ūdenslīdzēju skola, kur ir noticis pirmais ūdenslīdzēju mācību kurss; (2) dibināta BALTRON pretmīnu skola. Skolā ir iespējams apmācīt visu triju Baltijas valstu "LINDAU" klases sonoru operatorus.

No 2001. gada februāra līdz novembrim notika BALTDEFCOL organizētais Baltijas valstu pirmais civildienesta ierēdņu kurss. Kurša programma ir paredzēta Baltijas valstu Aizsardzības, Ārlietu un Iekšlietu ministriju ierēdņiem, kuri nodarbojas ar drošības un aizsardzības jautājumiem. Kopā no Latvijas 2001. gadā BALTDEFCOL studēja 11 virsnieki (1 virsnieks no Valsts robežsardzes).

2001. gads iezīmējās ar aktīvu sadarbību NATO kandidātvalstu starpā. Viens no būtiskākajiem pasākumiem notika 10.-12. maijā Bratislavā, Slovākijā, kur noritēja 9 NATO kandidātvalstu, premjerministru konference "Eiropas jaunās demokrātijas: vadība un atbildība" ("*Europe's New Democracies: Leadership and Responsibility*"). Konference apstiprināja NATO kandidātvalstu centienus koordinēt sadarbību ceļā uz dalību NATO un aktualizēja NATO paplašināšanās jautājumu NATO galvaspilsētās. Atbalstu konferencei puda ASV prezidents Dž.Bušs un virkne ietekmīgu ASV senatoru (T.Lots un Dž.Helmss), kuri uzsvēra, ka Alianse paliek atvērta Eiropas jaunajām demokrātijām. Spēcīgu atbalstu Baltijas valstīm savā runā puda Čehijas prezidents Vāclavs Havels, kurš aicināja tās uzņemt Aliansē 2002. gadā. Čehijas prezidents uzsvēra, ka "jaunu dalībvalstu neuzaicināšana 2002. gadā būtu pretrunā ar "atvērto durvju principu"". Konferences noslēgumā 9 valstu pārstāvji pieņēma rezolūciju, kurā aicināja izveidot stabilu un demokrātisku Eiropu, kas ir panākams sperot vēsturisku soli NATO paplašināšanās virzienā 2002. gadā Prāgā.

2001. gada 4.-6. jūnijā Rīgā notika NATO kandidātvalstu bruņoto spēku komandieru tikšanās. Sanāksmes noslēgumā pieņemtajā kopīgajā komandieru paziņojumā ir uzsvērts *Rīcības plāna dalībai NATO* nozīmīgums gatavojoties dalībai NATO, kā arī atzinīgi novērtēta Baltijas valstu militārā sadarbība.

2001. gada 11. septembra traģiskie notikumi ASV piesaistīja visas pasaules uzmanību un izraisīja pasaules valstu lielākās daļas, tai skaitā Latvijas līdzjūtību. Zīmīgi, ka, reaģējot uz notikumiem ASV, NATO¹² pirmoreiz savā pastāvēšanas vēsturē iedarbināja Vašingtonas līguma 5.pantu¹³, kurš nosaka kolektīvās aizsardzības principu uzbrukuma gadījumā kādai no NATO dalībvalstīm. Šausminošā mēroga terora akti tika uztverti kā izaicinājums visām Rietumu demokrātiskajām sabiedrībām, pie kurām, bez šaubām, pieder Latvijas cilvēki.

Latvija apliecināja gatavību iespēju robežās piedalīties un atbalstīt starptautisko pretterorisma kustību. 2001. gada 16. oktobrī LR Ministru kabinets apstiprināja Rīcības plānu starptautiskā terorisma apkarošanai. Plāns paredz visaptverošu pasākumu kompleksu, kas papildinās attiecīgos Latvijas likumdošanas aktus un nostiprinās praktisko gatavību, lai novērstu potenciālos terora aktus Latvijas teritorijā.

3. Latvija un Baltijas valstu sadarbība

Baltijas valstu sadarbība pamatojas uz kopējām interesēm un mērķiem ārpolitikas un drošības politikas jomās: drošības un labklājības sekmēšana, ekonomiskās attīstības veicināšana, integrācija ES un NATO, kā arī reģionālā sadarbība.

2001. gadā Baltijas valstu sadarbības ietvaros tika uzturēts aktīvs politiskais dialogs prezidentu, parlamentu spīkeru, valdību vadītāju, kā arī ārlietu ministru līmenī. Sadarbības koordināciju nodrošina Baltijas Asamblejas (parlamentārā līmenī) un Baltijas Ministru Padomes (valdības līmenī) institūcijas.

¹² 2001.gada 12.septembra Ziemeļatlantijas Padomes lēmums:

<http://www.nato.int/docu/pr/2001/p01-124e.htm>

¹³ Vašingtonas līguma 5.pants: <http://www.nato.int/docu/basicxt/treaty.htm#Art05>

Ārlietu ministrijas 2001. gada darba apskats

Laikā no 2000. gada jūlija līdz 2001. gada jūlijam Latvija pildīja Baltijas Ministru Padomes prezidējošās valsts pienākumus, kurus Latvija veica, ņemot vērā izvirzītās prioritātes: (1) savstarpēja informācijas apmaiņa un ārpolitisko jautājumu koordinācija, tai skaitā par ES un NATO integrācijas jautājumiem; (2) uzņēmējdarbības veicināšana Baltijas telpā, sakārtojot juridisko bāzi un atvieglojot robežšķērsošanas procedūras uz Baltijas valstu iekšējām robežām; (3) cilvēku savstarpējo kontaktu veicināšana, tālāk attīstot kopējo izglītības telpu un tūrisma jomu. Latvijas prezidentūra noslēdzās 2001. gada 8.-9. jūlijā, kad Siguldā Baltijas valstu valdību vadītāju tikšanās ietvaros prezidentūra tika nodota Lietuvai.

Prezidentūras laikā Lietuva apņēmas pievērst īpašu uzmanību transporta infrastruktūras attīstībai (RAIL BALTICA un VIA BALTICA projektu attīstība), enerģētikai un sadarbībai iekšlietu un tieslietu jautājumos.

2001. gadā notikušie nozīmīgākie pasākumi:

2001.gada 8.-9.februārī Rīgā BMP ietvaros tikās Baltijas valstu premjerministri.

2001.gada 31.maijā – 2.jūnijā Rīgā notika Baltijas Asamblejas 18. sesija, kā arī Baltijas Padomes sēde.

2001.gada 8.-9.jūlijā Siguldā BMP ietvaros tikās Baltijas valstu premjerministri.

2001.gada 6.-7.septembrī Siguldā notika Baltijas valstu parlamentu ārlietu komisiju vadītāju tikšanās.

2001.gada 18.septembrī Tallinā notika Baltijas valstu, Polijas un Somijas prezidentu tikšanās.

2001.gada 29.oktobrī Rīgā notika Baltijas valstu parlamentu Eiropas lietu komisiju priekšsēdētāju sanāksme.

2001.gada 13.-15. decembrī Tallinā notika Baltijas Asamblejas 19. sesija.

2001. gadā noslēgtie līgumi:

1) 2001.gada 1.janvārī sāka darboties Baltijas kopējās tranzīta procedūras līgums.

2) noslēgti divpusējie līgumi ar Lietuvu un Igauniju Par savstarpējo palīdzību dabas katastrofu un citos plaša mēroga nelaimes gadījumos (ar Lietuvu -2001.gada 31.maijā; ar Igauniju -2001.gada 4.jūnijā).

Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbība

Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbības integrācija par ciešāku astoņu valstu sadarbību ir politisks apliecinājums mūsu kopīgajām vērtībām un mērķiem.

Latvija strādā, lai turpinātu attīstīt sadarbību ar Ziemeļvalstīm visdažādākajos līmeņos:

- *people-to-people* kontaktu veicināšana, tālāk attīstot un atbalstot sadarbību pašvaldību, sabiedrisko organizāciju, skolu starpā, kultūras un izglītības sadarbību, tūrisma un sadarbību citās jomās;
- politisko partiju un politiķu sadarbības aktivizēšana,
- parlamentārās sadarbības kontaktu paplašināšana ar Ziemeļvalstu parlamentāriešiem gan divpusējās sadarbības, gan arī Baltijas Asamblejas un Ziemeļu Padomes sadarbības ietvaros.

Latvija aktīvi iesaistās Baltijas un Ziemeļvalstu politiskajā dialogā gan premjerministru, gan ārlietu un sadarbības ministru līmeņos. Premjerministru un ārlietu ministru tikšanos laikā Baltijas un Ziemeļvalstis pārrunā aktuālākos ārpolitikas jautājumus (ES, NATO, reģionālā sadarbība). Savukārt sadarbības ministru tikšanos mērķis ir koordinēt aktivitātes dažādās praktiskās sadarbības jomās, izvirzīt prioritātes, apspriest Ziemeļvalstu Ministru Padomes sadarbības programmu sagatavošanu.

Svarīgākās tikšanās 2001. gadā:

31. maijs-1. jūnijs Baltijas Asamblejas un Ziemeļu Padomes 3. kopīgā sēde Rīgā.

28.-29. augusts Ārlietu ministru tikšanās Helsinkos.

27.-28. septembris Sadarbības ministru tikšanās Helsinkos.

28. oktobris Premjerministru tikšanās Kopenhāgenā.

4. Latvijas un ASV attiecības

Sadarbība ASV un Baltijas valstu Partnerības hartas ietvaros

2001. gadā tika atzīmēta ASV un Baltijas valstu Partnerības hartas 3. gadadiena un turpinājās aktīva sadarbība hartas ietvaros.

ASV un Baltijas Partnerības komisijas pēdējā tikšanās notika 2001. gada 10. decembrī Vašingtonā. ASV delegāciju vadīja Marks Grosmans (*Under-Secretary for Political Affairs*), Latvijas delegāciju - ārlietu ministrs Indulis Bērziņš. Tikšanās laikā tika apspriesti šādi jautājumi: cīņa pret terorismu, NATO paplašināšana, attiecības ar Krieviju un citi.

Ārlietu ministrijas 2001. gada darba apskats

Sakarā ar 11. septembra notikumiem ASV 2001. gada Aizsardzības darba grupas tikšanās tika pārcelta uz 2002. gada 10. aprīli.

Ekonomiskās darba grupas pēdējā tikšanās notika 2001. gada 22. maijā Vašingtonā. No Latvijas puses to vadīja ekonomikas ministrs Aigars Kalvītis.

2001. gada janvārī tika atklāta ceļojošā izstāde "Laiku lokos: Latvijas un ASV starpvalstu attiecības 1922-2001", kas bija veltīta ASV un Baltijas valstu Partnerības hartas 3. gadadienai.

Sadarbība aizsardzības jomā

2001. gada laikā ASV ir sniegusi finansiālu atbalstu FMF (*Foreign Military Financing*) programmai 5 174 000 USD apmērā; IMET (*International Military Education and Training*) programmai - 750 000 USD apmērā.

2001. gada septembrī ar ASV finansiālu atbalstu un ekspertu piedalīšanos notika Latvijas Aizsardzības ministrijas organizēts seminārs par sadarbību starp Baltijas valstu militārajām struktūrām vides aizsardzības jomā.

2001. gada 11. decembrī Vašingtonā tika noslēgts līgums starp Latvijas un ASV valdībām par sadarbību masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanā. No Latvijas puses līgumu parakstīja Latvijas ārlietu ministrs Indulis Bērziņš, no ASV puses - ASV aizsardzības ministra vietnieks politiskajos jautājumos Duglass Feits (*Douglas Feith*).

Cīņa pret terorismu

Latvija ir izteikusi solidaritāti ASV sakarā ar 11. septembrī notikušajiem terora aktiem Ņujorkā un Vašingtonā, paudusi stingru atbalstu, kā arī praktiski iesaistījusies ASV vadītajā cīņā pret starptautisko terorismu. 2001. gada 11. decembrī pie Brīvības pieminekļa notika ziedu nolikšanas ceremonija par godu 11. septembra terora aktu upuru piemiņai, kurā piedalījās Latvijas valdība.

Sadarbība tieslietās

2001. gada 14.-15. jūnijā ar ASV finansiālu atbalstu un ekspertu piedalīšanos notika konference par Latvijas kriminālprocesa aktuālākajām problēmām un to iespējamiem risinājumiem.

2001. gada 12.-13. septembrī notika KPMG un PHARE kopīgi organizēts seminārs par fizisko personu īpašuma sākotnējās deklarēšanas, legālās prezumpcijas un pierādījumu nastas pārņemšanas principu ieviešanu Latvijā, kurā piedalījās ASV eksperti.

2001. gada 20. septembrī tika parakstīts vienošanās protokols starp Latvijas Republikas un ASV valdībām, kas paredz ASV atbalstu Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) izveidē un Kriminālprocesa kodeksa reformas īstenošanā.

2001. gada laikā ir saņemts liels ASV institūciju atbalsts vairāku Naturalizācijas pārvaldes projektu izstrādē un īstenošanā:

- 2001. gada septembrī tika uzsākta projekta "Latviešu valodas intensīvās apmācības programmas ieviešana naturalizācijas procesa veicināšanai Latvijā" īstenošana.
- No 2001. gada novembra līdz 2002. gada februārim tika īstenots sabiedrības informēšanas projekts ar mērķi informēt sabiedrību par pilsonības jautājumiem un veicināt naturalizācijas procesu Latvijā.
- Latviešu valodas mācību līdzekļa pilsonības pretendentiem izstrāde, ko īsteno Latvijas Tautas skola.
- Televīzijas konkursa Austrumlatvijas nepilsoņu ģimenēm "Latvija manā ģimenē" organizēšana, ko īstenoja Rēzeknes Televīzija sadarbībā ar Naturalizācijas pārvaldes Rēzeknes reģionālo nodaļu.

Ekonomiskā sadarbība

Latvijas ārējās tirdzniecības apjoms ar ASV 2001. gadā sasniedza 116 650 286 USD (pēc CSP datiem). Latvija uz ASV eksportējusi preces par 51 932 676 USD (pēc CSP datiem). Latvija no ASV importējusi preces par 64 717 610 USD (pēc CSP datiem). ASV investīcijas Latvijā līdz 2001. gada beigām bija 219 089 239 USD (pēc Lursoft datiem).

Sadarbība kultūrā

2001. gada 3. aprīlī līdz 8. maijam Valsts Mākslas muzejā notika amerikāņu mākslinieka Endija Vorhola (*Andy Warhol*) darbu izstāde.

Vēstnieka akreditācija

2001. gada 4. decembrī notika jaunā ārkārtējā un pilnvarotā ASV vēstnieka Latvijā Braiena E. Karlsona (*Brian E. Carlson*) akreditācijas ceremonija pie Latvijas Valsts prezidentes Vairas Viķes-Freibergas.

Goda konsuli

2001. gada 29. oktobrī konsulārais patents tika izsniegts Latvijas goda konsulam ASV Ohaijo štatā Kārlim Šteinmanim.

Svarīgākās amatpersonu vizītes 2001. gadā

22.- 28. janvāris LR ekonomikas ministra A. Kalviša vizīte ASV.
30. janvāris – 5. februāris LR aizsardzības ministra Ģ.V. Kristovska vizīte ASV.
22. – 30. aprīlis Valsts prezidentes V. Viķes-Freibergas vizīte Vašingtonā, ASV. Vizītes laikā prezidente tikās ar ASV prezidentu Džordžu Bušu, viceprezidentu Rihardu Čeiniju (*Richard Cheney*), Valsts sekretāru Kolinu Pauelu (*Colin Powell*), kā arī ASV senatoriem un kongresmeņiem.
27. maijs ASV senatoru Gordona Smita (*Gordon Smith*), Paula Sarbanes (*Paul Sarbanes*), Barbaras Mikulskas (*Barbara Mikulski*), Riharda Durbina (*Richard Durbin*), Georga Voinoviča (*Georg Voinovich*) vizīte Latvijā.
22. –26. augusts Potomaka fonda organizētā ASV kongresmeņu padomnieku darba vizīte Latvijā.
25. – 26. augusts ASV Indianas štata senatora Ričarda Luga (*Richard Lugar*) darba vizīte Latvijā.
26. augusts ASV Arizonas štata senatora Džona Makeina (*John McCain*) darba vizīte Latvijā.
16. – 17. oktobris ASV karaspēka Eiropā komandiera vietnieka ģenerāļa Karltona Fulforda vizīte Latvijā.
8. – 11. decembris LR ārlietu ministra I. Bērziņa vizīte ASV.

ASV kongresā ir turpinājies aktīvs Amerikas latviešu kopienas darbs, veidojot un nostiprinot kongresa atbalstu Latvijas uzņemšanai NATO. 2001. gada 19. jūlijā ASV kongresā tika pieņemta rezolūcija-apsveikums sakarā ar Baltijas tautu Igaunijā, Latvijā un Lietuvā neatkarības atgūšanas desmito gadadienu.

5. Latvijas un Krievijas attiecību aktualitātes

Ievērojot vienu no savām ārpolitiskajām prioritātēm - labu attiecību uzturēšanu ar kaimiņvalstīm, Latvija turpināja attīstīt dialogu ar Krievijas Federāciju (KF). Latvija kā Krievijas kaimiņvalsts īpašu uzmanību pievērta tādām sadarbības jomām kā robežas un muitas dienestu sadarbība, tirdznieciski ekonomiskā sadarbība, tai skaitā tranzīts, pārrobežu un reģionālā sadarbība un sadarbība kultūras jomā.

Latvija un Krievijas sadarbība notika sekojošos tradicionālajos līmeņos:

- oficiālo amatpersonu tikšanās;
- parlamentārā sadarbība;
- ministriju un citu valsts institūciju sadarbība;
- pašvaldību sadarbība.

Politiskais dialogs

Abu valstu attiecībām nozīmīga bija Latvijas Valsts prezidentes V. Viķes-Freibergas tikšanās ar Krievijas prezidentu V. Putinu Austrijā 2001. gada februārī, kuras laikā visaugstākajā līmenī tika apspriesti divpusējo attiecību jautājumi.

Ārlietu ministrs I. Bērziņš 2001. gada janvārī Eiropas Padomes Ministru komitejas priekšsēdētāja statusā apmeklēja Maskavu un tikās ar Krievijas ārlietu ministru I. Ivanovu, lai apspriestu Krievijas kā Eiropas Padomes dalībvalsts saistību izpildi, tai skaitā situāciju Čečenijā. Tika apspriesti arī Latvijas un Krievijas divpusējo attiecību jautājumi.

Sanktpēterburgā starptautiskās konferences "*Baltic Development Forum*" laikā Ministru prezidents A. Bērziņš tikās ar gubernatoru V. Jakovļevu un KF prezidenta pilnvaroto pārstāvi Ziemeļrietumu apgabālā V. Čerkesovu. Tikšanos laikā tika apskatītas Latvijas un Krievijas attiecības un reģionālā sadarbība.

2001. gadā Maskavā notikušas divas starpvaldību komisijas līdzpriekšsēdētāju A. Gorbunova un A. Blohina tikšanās.

Ārlietu ministrijas 2001. gada darba apskats

2001. gadā Latviju apmeklēja Krievijas kultūras ministrs M.Švidkojs, parakstīta divgadējā kultūras sadarbības programma, sagatavots abu valstu Kultūras ministriju sadarbības līgums, kas tika parakstīts 2002. gada 14. martā. Tradicionāli labi attīstījās sadarbība kultūras jomā. Notikušas Rīgas Krievu drāmas teātra un Jaunā Rīgas teātra viesizrādes Maskavā, Krievijas galvaspilsētā vairākkārt izstādīti Latvijas mākslinieku darbi.

Gada laikā tikās Latvijas un Krievijas Iekšlietu ministriju eksperti, kā arī LR VID vadība un Krievijas Valsts muitas komitejas, KF Nodokļu un nodevu ministrijas un Krievijas Nodokļu policijas vadības un vienojās 2002. gada februārī parakstīt muitas sadarbības līgumu, kas arī tika īstenots.

Rīgas 800 gades svinību ietvaros Ministru prezidents A.Bērziņš un ārlietu ministrs I.Bērziņš tikās ar Sanktpēterburgas gubernatoru V.Jakovļevu un Pleskavas apgabala administrācijas vadītāju J.Mihailovu. Sarunu gaitā tika apspriestas Latvijas un Krievijas reģionālās sadarbības perspektīvas un iespējas attiecību intensificēšanai šajā sfērā.

2001. gadā veidojās Latvijas un Krievijas pilsētu pašvaldību kontakti. Sadarbība tika attīstīta starp Rīgas domi un Maskavas valdību. Pērnā gada nogalē notikušās Rīgas domes delegācijas vizītes ietvaros Maskavā tika parakstītas vairākas vienošanās par abu valstu galvaspilsētu sadarbību dažādās jomās. Sadarbību ar Maskavu ir uzsākusi arī Daugavpils, savukārt, Valmiera un Pleskava 2001. gadā noslēdza vienošanos par sadarbību.

2001. gadā nomainījās abu valstu vēstnieki - Latvijas ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka Krievijā amatā I.Daudiša vietā pie pienākumu pildīšanas stājās N.Penke, savukārt, KF ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka Latvijā amatā A.Udaļcova vietā ieradās I.Studenņikovs.

Ekonomiskā sadarbība

2001. gadā labi attīstījies ekonomiskā sadarbība un abu valstu uzņēmēju kontakti. Statistikas dati par tirdzniecības apgrozījumu 2001. gadā liecina, ka Latvijas tirdzniecības dinamika ar Krieviju nedaudz mainījies, pieaudzis eksports, bet imports no Krievijas nedaudz samazinājās.

Tirdzniecība (CSP): eksports - 116 928 187 USD jeb 5,84% no Latvijas kopējā eksporta, imports - 321 948 939 USD jeb 9,19% no Latvijas kopējā importa.

Galvenās eksporta preces uz Krieviju sadalījumā pa preču veidiem 2001. gadā

Preču veids	M USD	Īpatsvars no kopējā eksporta
Kopā	116,93	100%
Pārtikas rūpniecības produkti	40,68	34,79%
Mašīnas un mehānismi; elektriskās iekārtas	20,86	20,86%
Ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru produkcija	14,81	12,67%
Tekstilmateriāli un tekstilizstrādājumi	8,97	7,67%
Citi	31,61	24,01%

Galvenās importa preces no Krievijas sadalījumā pa preču veidiem 2001. gadā

Preču veids	M USD	Īpatsvars no kopējā importa
Kopā	321,95	100%
Minerālie produkti	160,96	49,99%
Metāli un to izstrādājumi	54,14	16,81%
Ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru produkcija	37,35	11,60%
Citi	69,5	21,6%

Investīcijas (Lursoft pēc LR Uzņēmumu reģistra datiem)

Lielāko investētājvalstu sarakstā (tiešās investīcijas Latvijas uzņēmumu reģistrētajā statūtkapitālā 2002. gada 23.martā) Krievija ir piektajā vietā ar 110,57 milj. USD jeb 6,95% no kopējām uzkrātajām investīcijām. Lielākie investori ir *Transņefteprodukt* un *Gazprom*.

Maskavā notika izstāde "Ražots Latvijā", kuru atklāja ekonomikas ministrs A.Kalvītis un zemkopības ministrs A.Slakteris. Paralēli izstādei ministriem bija divpusējās tikšanās ar valdības un Maskavas pilsētas vadības pārstāvjiem.

Latvijas un Krievijas sadarbības iespējas nav izsmeltas, un pastāv cerība, ka turpmākie gadi nesīs vēl vairāk praktisku rezultātu divpusējā sadarbībā.

6. Latvijas dalība starptautiskajās organizācijās

Latvijas prezidentūra Eiropas Padomē

Latvija savas prezidentūras Eiropas Padomē (2000. novembris-2001. maijs) laikā nodrošināja pēctecības principu gan turpinot iepriekšējo prezidentūru – Īrijas un Itālijas aizsākto, piemēram, institucionālo reformu jomā, gan iesaistot nākamās prezidentūras - Lihtenšteinu, Lietuvu un Luksemburgu - kopīgu mērķu un projektu realizācijā, tai skaitā uzsākot kopīgas iniciatīvas.

Latvijas prezidentūras laikā uzņemtas divas jaunas dalībvalstis - Armēnija un Azerbaidžāna, līdz ar to palielinot dalībvalstu skaitu līdz 43. Tika uzsākts dialogs ar Dienvidslāvijas Federālo Republiku un intensificētas pirmsiestāšanās attiecības ar Bosniju un Hercegovinu. Šos procesus sekmēja arī LR ārlietu ministra Induļa Bērziņa kā Ministru komitejas priekšsēža vizītes šajās valstīs.

Latvija cieši sadarbojās ar EP Parlamentāro asambleju (PA), īpaši Čečenijas jautājumā. Lai saņemtu pēc iespējas pilnīgāku informāciju par situāciju šajā reģionā, LR ārlietu ministrs vairākas reizes tikās ar PA ziņotāju par Čečeniju, lordu Džadu (*Lord Judd*). Ministrs vairākkārt izmantoja iespēju informēt PA par Ministru komitejas darbu Latvijas prezidentūras laikā – gan 2001. gada janvāra un aprīļa PA plenārsēdēs, gan PA Politiskās komitejas sanāksmē Rīgā 2000. gada decembrī. Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga uzstājās Asamblejā tās janvāra sesijā.

Latvijas prezidentūras laikā EP parakstīja kopīgo deklarāciju ar Eiropas Savienību par ciešāku sadarbību starp EP un ES. Turpinājās veiksmīga sadarbība arī ar EDSO. Institucionālā līmenī, piemēram, "2+2" (EP un EDSO augstāko amatpersonu + prezidējošo valstu ārlietu ministru) tikšanās formāts tika paplašināts līdz "3+3" (piepulcinot abu organizāciju parlamentāro asambleju prezidentus). Kopīgi pasākumi, kā piemēram, EP un EDSO pārstāvniecību atvēršana kopējās telpās Belgradā vēl vairāk sekmēs abu organizāciju darba koordināciju. LR ārlietu ministrs vairākkārt aicināja KF valdību nodrošināt nepieciešamos apstākļus, lai Čečenijā visdrīzākajā laikā varētu atgriezties EDSO Atbalsta grupa. 2001. gada februārī Latvijas prezidentūra piedalījās trīspusējā – EP, ANO un EDSO - koordinācijas sanāksmē.

Neskatoties uz organizācijas finansiālajām grūtībām, Ministru komitejai izdevās panākt nepieciešamās izmaiņas EP 2001. gada budžetā, kas nodrošināja Armēnijas un Azerbaidžānas uzņemšanu, kā arī neatliekamo sadarbības projektu uzsākšanas iespēju. Grūtā diskusijā tika rasti papildus līdzekļi Eiropas Cilvēktiesību tiesas darbības normalizēšanai.

Bez aktuālo Eiropas Padomes politiskās dienas kārtības jautājumu risināšanas, Latvija lielu uzmanību pievērša arī citām darbības jomām:

- valodu politikai (Eiropas Valodu gada ietvaros 2001. 20.-21. aprīlī Rīgā notika starptautiska multidisciplināra konference "Mazās valodas 21.gs. Eiropā"),
- cilvēktiesību normu iedzīvināšana nacionālajās tiesu sistēmās (2001. 6. martā Rīgā notika starptautisks seminārs "Eiropas Cilvēktiesību konvencija un tās tiesu prakse: piemērošana nacionālās tiesu instancēs un valsts pārvaldē"),
- Eiropas identitātes meklējumiem (2001. 17.-18. aprīlī Strasbūrā EP ģenerālsekretāra kolokvija ietvaros notika pirmā diskusija par *Eiropas identitāti*, kas tiks turpināta Lihtenšteinas, Lietuvas un Luksemburgas prezidentūras laikā),
- pašvaldību tematikai (2001. 3.-4. maijā Rīgā notika starptautiska ekspertu konference "Vietējā demokrātija 21.gs.sākuma Eiropā").

Līdz ar to ir lielā mērā izpildīta Latvijas prezidentūras programma, kas tika izstrādāta 2000. gada novembrī kā cejrādis nākamajiem sešiem mēnešiem. LR ārlietu ministrs pēc 108. Ministru komitejas sesijas novadīšanas 2001. gada 11. maijā nodeva prezidentūru Lihtenšteinai. Latvija aktīvi turpina piedalīties EP darbā arī pēc prezidentūras noslēguma.

Noslēgts Eiropas Padomes Parlamentārās Asamblejas Latvijas monitorings

2001.g. 23. janvārī EP Parlamentārā Asambleja pieņēma lēmumu izbeigt monitoringa procedūru pār Latviju. Monitoringa noslēguma rezolūcijā atzīmēti Latvijas panākumi cilvēktiesību jomā kopš monitoringa uzsākšanas 1997. gadā.

Rezolūcijā atzīts, ka Latvija ir panākusi ievērojamu progresu nepilsoņu integrācijā. Ir atcelti naturalizācijas logi. Pēc neatkarības atjaunošanas dzimušajiem nepilsoņu bērniem pilsonība tiek piešķirta automātiski. Apsveikts Valsts valodas likums, to īstenojošos noteikumu un Sabiedrības integrācijas programmas izstrāde.

Eiropas Drošības un sadarbības organizācija - EDSO misija Latvijā

2001. gada 31. decembrī tika slēgta EDSO misija Latvijā. Misijas slēgšana apliecina, ka Latvija ir veikusi milzīgu progresu demokratizācijas un cilvēktiesību jomā. EDSO misijas slēgšana ir arī ievērojami pietuvinājusi Latviju Eiropas Savienībai un NATO.

Latvija augstu novērtē līdzšinējo veiksmīgo sadarbību ar EDSO Augsto komisāru un uzskata to par galveno sadarbības partneri tagad, kad EDSO misija ir slēgta.

Apvienoto nāciju organizācija - ANO 56. Ģenerālā Asambleja

2001. gada 1. -5. oktobrī 56. ANO ĢA plenārsēdē notika debates par starptautiskā terorisma likvidēšanas pasākumiem. Latvijas delegācija savā uzrunā pauda atbalstu un gatavību sadarboties cīņā pret starptautisko terorismu. Gada beigās Latvija parakstīja Starptautisko konvenciju par cīņu pret terorismu finansēšanu. Tāpat, Latvija spērusi nepieciešamos soļus, lai īstenotu ANO Drošības Padomes 28. sept. 1373. rezolūciju par terorisma apkarošanu, kura uzliek pienākumu ANO dalībvalstīs veikt plaša mēroga pasākumus terorisma apkarošanai un aizliegšanai to teritorijās: izveidota darba grupa LRR Ministru prezidenta vadībā, kas identificējusi veicamos pasākumus.

Latvija ANO 56. ĢA paziņoja, ka maina savu statusu - no palīdzības saņēmējvalsts kļūstot par palīdzības sniedzējvalsti.

Latvija ņēma aktīvu dalību ANO Pretrasisma konferences sagatavošanā un pašā konferencē Durbanā, DĀR, kurā piedalījās arī Latvijas Valsts prezidente V. Viķe-Freiberga.

7. Humanitāro jautājumu problemātika

Ekspertu ziņojums par Valsts cilvēktiesību biroja darbību

2001. gada aprīlī Latvijā ieradās starptautiskie eksperti - Kanādas Cilvēktiesību komitejas ģenerālsēkretārs Džons Hakers un Somijas parlamentārais ombuds Lauri Lehtimaja, lai kopā ar vietējiem ekspertiem - Latvijas Cilvēktiesību un etnisko studiju centra direktoru Nilu Muižnieku un ĀM Humanitāro jautājumu nodaļas vadītāju Jāni Mažeiku - izanalizētu Valsts Cilvēktiesību biroja funkcijas un iespējamo ombuda institūcijas izveidi Latvijā. Eksperti tikās ar Valsts cilvēktiesību biroja, Valsts Bērna tiesību aizsardzības centra, Valsts civildienesta pārvaldes u.c. iestāžu pārstāvjiem, kuru kompetencē ir cilvēktiesību jautājumi un iedzīvotāju sūdzību izskatīšana. Ekspertu darba grupas uzdevums bija izpētīt Latvijas cilvēktiesību aizsardzības mehānismus un izvērtēt Valsts prezidentes darba grupas izstrādāto koncepciju par iespēju izveidot Latvijā ombuda institūciju.

Ekspertu grupa sagatavoja ziņojumu (Ekspertu darba grupas pārskata ziņojums par Latvijas Valsts cilvēktiesību biroja un ombuda funkcijām Latvijā - 2001.gada 3. - 11. aprīlis), kurā sniegtas rekomendācijas ar tuvākā un tālākā nākotnē veicamajiem uzdevumiem. Eksperti atzina, ka Valsts cilvēktiesību birojs ir pilnvērtīgs cilvēktiesību aizsardzības ombuds Valsts cilvēktiesību birojs ir Starptautiskā Ombuda Institūta biedrs. Pirmajā posmā tika izvērtētas Valsts cilvēktiesību biroja funkcijas un mandāts, kā arī līdzekļi, kā nostiprināt Valsts cilvēktiesību biroju 6-8 mēnešu laikā. Daļa rekomendāciju jau ir īstenotas.

Tālākai nākotnei ekspertu grupa piedāvāja 3 variantus, kā esošos tiesību aizsardzības mehānismus papildināt ar citām ombudsmena funkcijām, īpaši t.s. "sliktās administrācijas" (*maladministration*) jomā.

Sadarbība ar EDSO Augsto komisāru nacionālo minoritāšu jautājumos

2001. gada 23. martā Latvijā notika EDSO Augstā komisāra M. van der Stūla atvadu vizītes. Latvijas iestādēm bija izveidojusies konstruktīva sadarbība ar M. van der Stūlu, ar kura atbalstu Latvija ir izveidojusi attīstītu un progresīvu sistēmu cilvēktiesību aizsardzībai un veicināšanai. Latvijai ir bijis svarīgs Augstā komisāra atbalsts sasniegumiem cilvēktiesību jomā. Kopš 1993. gada M. van der Stūls ir regulāri apmeklējis Latviju (parasti 2 reizes gadā). M. van der Stūls ir aktīvi iesaistījies vairāku jautājumu risināšanā, sniedzot Latvijai rekomendācijas šādos jautājumos: Pilsonības likuma izstrādē, tā īstenošanā (ieteikumi naturalizācijas jautājumos, naturalizācijas eksāmenu pārbaudes kārtībā), Valsts valodas likuma un noteikumu projektu izvērtēšanā, Izglītības likuma projekta izstrādē.

2001. gada 1. jūlijā M.van der Stūlu amatā nomainīja R. Ekeuss - zviedru diplomāts, bijušais ANO pārstāvis Irākā un Zviedrijas vēstnieks ASV. 2001. gada 20.-21. septembrī R. Ekeuss iepazīšanās vizītē uzturējās Latvijā. Vizītes laikā R. Ekeuss iepazinās ar Valodas likuma īstenošanu, minoritāšu izglītību un naturalizācijas gaitu.

O. Brūvers atkārtoti apstiprināts par Valsts cilvēktiesību biroja direktoru

2001. gada 13. jūnijā Saeima atkārtoti uz četriem gadiem apstiprināja Olafu Brūveru Valsts cilvēktiesību biroja direktora amatā. 11. maijā Ārlietu ministrijā tika rīkots brīfings ārvalstu vēstniekiem, kurā piedalījās VCB darbinieki – direktors O. Brūvers, analīzes daļas juriste Līga Biksiniece un informācijas projektu koordinators Andris Paparinskis. Brīfingā tika prezentēts Valsts cilvēktiesību biroja 2000. gada ziņojums. VCB iepazīstināja vēstniekus ar VCB darbību likumdošanas analīzes, sūdzību izskatīšanas un iedzīvotāju informācijas jomā. Tika uzsvērts, ka ir pieaudzis birojā iesniegto sūdzību skaits, kas liecina par iedzīvotāju uzticību šai institūcijai.

Nacionālā konference "Sabiedrības integrācija Latvijā"

2001. gada 11. maijā Rīgā notika nacionālā konference "Sabiedrības integrācija Latvijā", kurā piedalījās pārstāvji no valsts institūcijām, pašvaldībām, NVO, masu medijiem un ārvalstu vēstniecībām. Ar uzrunu konferencē uzstājās Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga. Konference bija viens no sagatavošanās posmiem pasaules Pretrasisma konferencei, kas notika Durbanā no 31. augusta līdz 7. septembrim. Konferencē dalībniekiem bija iespēja dalīties pārdomās par integrācijas procesu virzību Latvijā, kā arī sniegt priekšlikumus, lai situāciju uzlabotu.

Naturalizācijas nodevas samazināšana

2001. gada 5. jūnijā tika pieņemti grozījumi MK "Noteikumos par valsts nodevu naturalizācijas iesniegumu iesniegšanai". Līdzšinējā naturalizācijas nodevas pamatlikme bija 30 Ls. Kā liecina 2001. gada socioloģiskā aptauja "Ceļā uz pilsonisku sabiedrību", tad 47% aptaujāto nepilsoņu kā iemeslu, kas kavē iegūt Latvijas pilsonību, minējuši augsto naturalizācijas nodevu. Grozījumi samazina naturalizācijas nodevas pamatlikmi par trešdaļu (tagad nodeva būs 20 Ls). Grozījumi paredz, ka personas, kas līdz šim maksāja nodevu 15 Ls, tagad maksā 10 Ls (50% no pamatlikmes). Ir iekļautas jaunas personu grupas, kas maksā nodevu 50% apmērā - studenti un 3. grupas invalīdi. Līdz šim nodevu 50% apmērā maksāja skolēni, 2. grupas invalīdi un pensionāri.

Grozījumi paredz, ka personas, kuru mēneša ienākumi nepārsniedz krīzes iztikas minimumu (38 Ls), bezdarbnieki un to ģimeņu locekļi, kurās ir trīs un vairāk bērni, maksā naturalizācijas valsts nodevu 3 Ls apmērā.

Personu loks, kas jau līdz šim bija atbrīvotas no nodevas - 1. grupas invalīdi, bāreņi un bez vecāku gādības palikušie bērni - ir paplašināta, iekļaujot arī sociālās aprūpes iestādēs uzņemtās personas.

Mazākumtautību skolu centralizēto latviešu valodas eksāmenu un naturalizācijas valodas eksāmena apvienošana

2001. gada 5. jūnijā tika pieņemti grozījumi MK "Noteikumos par latviešu valodas prasmes un Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudi personām, kuras vēlas iegūt Latvijas pilsonību naturalizācijas kārtībā". Grozījumi paredz, ka mazākumtautību vidusskolu absolventi, kuri kārto centralizēto latviešu valodas un literatūras eksāmenu un vēlas naturalizēties, var apvienot naturalizācijas eksāmena valodas pārbaudi ar centralizēto eksāmenu. Valodas prasmi pārbaudīs IZM izveidotās centralizēto eksāmenu komisijas. Līdz ar to atsevišķi naturalizācijai šīm personām būs jākārto tikai Satversmes, valsts himnas teksta un vēstures zināšanu pārbaude.

Programma "Sabiedrības integrācija Latvijā" un tās īstenošanas mehānismi

2001. gada 6. februārī Ministru kabinets pieņēma programmas "Sabiedrības integrācija Latvijā" izvērsto variantu. Sabiedrības integrācijas programma analizē prioritārās darbības jomas - izglītība, valoda, kultūra, pilsonība, nevalstiskās organizācijas, u.c. Integrācijas programmas īstenošanu koordinē Tieslietu ministrijas sabiedrības integrācijas departaments. Sabiedrības integrācijas programma ietver sevī integrācijas projektus.

2001. gada 1. septembrī stājās spēkā "Sabiedrības integrācijas fonda likums". Fonds ir mehānisms, kas piesaistīs finansu līdzekļus integrācijas projektiem. Ministru kabinets 2001. gada budžetā iekļāvis 200 000 Ls fondam un integrācijas projektiem 11 miljonus Ls.

2001. gada 1. septembrī stājās spēkā "Sabiedrības integrācijas fonda nolikums", kurš regulē Fonda padomes izveidošanas kārtību, funkcijas, fonda sekretariāta funkcijas, fonda direktora iecelšanas kārtību un funkcijas.

Daudzi projekti sabiedrības integrācijas jomā jau veiksmīgi darbojas vai jau ir īstenoti (piemēram, bezmaksas latviešu valodas apmācība cittautiešiem – LVAVP, TV raidījumi, publikācijas, kas popularizē integrācijas ideju).

2001. gada 31. decembrī darbu beidza EDSO misija Latvijā

2001. gada 18. decembrī EDSO Patstāvīgā Padome Vīnē pieņēma lēmumu slēgt EDSO misiju Latvijā. Gada garumā tika veikti pasākumi, lai misiju Latvijā varētu slēgt.

8. Ārējā ekonomiskā politika

Pirmā Latvijas un Izraēlas divpusējās ekonomiskās sadarbības darba grupas sanāksme

2001. gada 19. jūnijā Rīgā notika pirmā Latvijas un Izraēlas divpusējās ekonomiskās sadarbības darba grupas sanāksme. Latvijas delegāciju vadīja Ārlietu ministrijas Ārējās ekonomiskās politikas departamenta direktors Uldis Vītolņš, Izraēlas – Izraēlas Ārlietu ministrijas ģenerāldirektora vietnieks ekonomiskajos jautājumos Viktors Harels.

Sanāksmes laikā tika skarti šādi jautājumi:

- turpmākā sadarbība eksporta un investīciju veicināšanā, *high-tech* un informāciju tehnoloģiju jomās;
- nepieciešamība pēc tiešas un regulāras gaisa satiksmes starp Latviju un Izraēlu.

Tikšanās laikā ekspertu līmenī tika saskaņots divpusējā līgumprojekta "Par savstarpējo sadarbību muitas lietās" teksts un tika parakstīts protokols. Līgumprojekts pēc tekstu saskaņošanas tika iesniegts abu valstu valdībās turpmākai līguma virzīšanai uz parakstīšanu.

Tika iesniegts VARAM sagatavotais līgumprojekts par sadarbību tūrisma nozarē, kā arī izteikts priekšlikums izveidot divpusējo Latvijas un Izraēlas tūrisma ekspertu komisiju, kas veicinātu ciešāku tūrisma sadarbību starp abām valstīm.

Trešā Latvijas un Ķīnas starpvaldību komisija ekonomiskajos jautājumos

2001. gada 27. jūlijā Rīgā notika trešā Latvijas un Ķīnas starpvaldību komisija ekonomiskajos jautājumos. Latvijas delegāciju vadīja Ārlietu ministrijas Ārējās ekonomiskās politikas departamenta direktors Uldis Vītolņš, Ķīnas – Ķīnas Tautas Republikas Ārējās tirdzniecības un ekonomiskās sadarbības ministrijas Eiropas lietu departamenta ģenerāldirektors Ši Džensjins (*Shi Jianxin*).

Tikšanās laikā tika apskatīti šādi jautājumi:

- savstarpējās tirdzniecības vecināšana un attīstība pēc ĶTR iestāšanās PTO;
- atbalsts Latvijas uzņēmējiem, lai piedalītos izstādēs un gadatirgos Ķīnā;
- vīzu režīma radītās problēmas.

Baltijas valstu un ASV divpusējās ekonomiskās darba grupas sanāksme

2001. gada 22. maijā Vašingtonā notika kārtējā Baltijas valstu un ASV divpusējās ekonomiskās darba grupas sanāksme. Latvijas delegāciju vadīja ekonomikas ministrs Aigars Kalvītis, ASV – valsts sekretāra vietnieks ekonomikas, biznesa un lauksaimniecības jautājumos Als Larsons (*Al Larson*).

Sanāksmes laikā tika skarti šādi jautājumi:

- Latvijas – ASV ekonomiskās attiecības, tirdzniecība un investīcijas;
- stratēģisko preču eksporta kontrole;
- sadarbības iespējas elektroniskās komercijas un elektroniskās valdības jomās;
- u.c. daudzpusējās, reģionālās un divpusējās sadarbības jautājumi.

Ceturtā Latvijas un Itālijas ekonomiskās sadarbības darba grupas sanāksme

2001. gada 27. novembrī Romā notika ceturtā Latvijas un Itālijas ekonomiskās sadarbības darba grupas sanāksme. Latvijas delegāciju vadīja Ārlietu ministrijas Valsts sekretārs Māris Riekstiņš, Itālijas – Ārlietu ministrijas Eiropas valstu ģenerāldirekcijas koordinators sadarbībai ar Centrāleiropas, Kaukāza un Centrālāzijas valstīm Pilnvarotais ministrs Luka Daniele Biolato (*Luca Daniele Biolato*).

Tikšanās laikā tika apskatīti šādi jautājumi:

- Latvijas – Itālijas divpusējo ekonomisko attiecību intensifikācija;
- ierobežojumi cūkgaļas importam Latvijā no Itālijas;
- Itālijas valdības aģentūras Itālijas tirdzniecības komisijas ICE statuss Rīgā;
- Itālijas – Latvijas biznesa centra aktivitātes;
- memoranda par sadarbību mazo un vidējo uzņēmumu jomā parakstīšanas vilcināšana no Itālijas Ārlietu ministrijas puses;
- sadarbība tehnoloģiju un IT jomās;
- aizkavēšanās līguma par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu ratifikācijā;
- līguma par sadarbību muitas jomās parakstīšanas gaitas virzība.

Pasaules tirdzniecības organizācija (PTO)

2001. gadā norisinājās intensīvs sagatavošanas darbs PTO Dohas Ministru konferencei (9.-13.11.2001). Konferencē tika pieņemta Ministru deklarācija, kas paredz jauna daudzpusēja tirdzniecības sarunu raunda atklāšanu.

Turpinājās daudzpusējās sarunas lauksaimniecības un pakalpojumu jomā, kas tika uzsāktas 2000. gadā. Saskaņā ar Dohas Ministru konferences deklarāciju, lauksaimniecības un pakalpojumu sarunas tiks iekļautas jaunajā sarunu raundā. 2001. gadā PTO pievienojās Ķīna, Lietuva un Moldova. Ar 2002. gada 1. janvāri par PTO dalībvalsti kļuva Taivāna.

Aktivitātes PTO no Latvijas interešu viedokļa:

- Latvijas dalība lielā un vispārējā daudzpusējo tirdzniecības sarunu raunda uzsākšanā PTO

Viena no galvenajām Latvijas prioritātēm 2001. gadā bija aktīva gatavošanās jaunam daudzpusējam sarunu raundam PTO ietvaros ar mērķi veicināt tālāku tirdzniecības liberalizāciju.

1999.gada 16.novembrī Ministru kabinetā ar sēdes protokolu Nr.63 32§ tika apstiprināta Latvijas pozīcija PTO jaunajam sarunu raundam.

PTO Trešās Ministru konferences laikā, kura notika Sietlā 1999.gada 28.novembrī – 3.decembrī netika panākta vienošanās par jaunā tirdzniecības sarunu raunda uzsākšanu, bet PTO ietvaros notiek jaunās daudzpusējās lauksaimniecības un pakalpojumu sarunas. Latvija, iestājoties PTO un akceptējot Urugvajes sarunu raunda rezultātus, ir paredzējusi sarunu uzsākšanu lauksaimniecības un pakalpojumu jomās.

2001.gada 9.janvārī Ministru kabinetā ar sēdes protokolu Nr.2 30§ tika apstiprināta precizētā un pilnveidotā Latvijas pozīcija PTO daudzpusējām lauksaimniecības sarunām.

Latvija regulāri piedalās konsultācijās ar Eiropas Komisiju par jaunu daudzpusējo pakalpojumu sarunu raunda uzsākšanu PTO ietvaros, kā arī saskaņo savu pozīciju ar Eiropas Komisijas nostāju pakalpojumu jomās, kurās nepieciešama tālāka tirdzniecības liberalizācija.

2001.gada 30. janvārī PTO Vispārējā padome pieņēma lēmumu par Ceturto PTO Ministru konferenci, kura norisinājās no 2001.gada 9.-13.novembrim Dohā, Katarā.

2001.gada 12. maijā, Ļubjanā tika parakstīta ES un ES kandidātvalstu kopīgā deklarācija, kas paredz sadarbību un atbalstu jauna sarunu raunda uzsākšanai PTO ietvaros.

2001.gada 30.novembrī Ministru kabinets apstiprināja Latvijas pozīciju jaunam daudzpusējam tirdzniecības sarunu raundam.

2001.gada 14. novembrī Ceturtās PTO Ministru konferences laikā Dohā, ir pieņemta Ministru deklarācija, kas paredz plašu sarunu programmu tirdzniecības jautājumos.

Latvijas un Eiropas Komisijas pozīcijas par jautājumiem, kuri tiek apspriesti PTO daudzpusējo sarunu ietvaros, regulāri tiek saskaņotas starp Latvijas delegāciju un EK delegāciju Ženēvā.

- Jaunu dalībvalstu uzņemšana PTO

Otra galvenā Latvijas prioritāte PTO ietvaros 2001. gadā bija aktīva sarunu turpināšana ar valstīm, kuras uzsākušas ar iestāšanos PTO saistīto procesu. Latvija ir ieinteresēta jaunu valstu uzņemšanā PTO, īpašu nozīmi piešķirot reģiona valstu integrācijai PTO sistēmā. 2001. gadā Latvija darbojās 10 valstu iestāšanās PTO daudzpusējās darba grupās, kā arī Latvija bija iesaistīta divpusējās sarunās ar tādām nozīmīgām tirdzniecības partnervalstīm kā Krievija, Ukraina un Kazahstāna.

Starp Latviju un Eiropas Komisiju intensīvi notiek informācijas apmaiņa par divpusējo sarunu gaitu ar valstīm, kuras atrodas iestāšanās procesā PTO.

- PTO likumdošanas konsultatīvā centra izveide

2001. gada 17. jūlijā notika PTO likumdošanas konsultatīvā centra dibināšanas Ģenerālā Asambleja. Latvija ir viena no Centra 32 dibinātājvalstīm. PTO likumdošanas konsultatīvā centra pamatuzdevums ir juridisko pakalpojumu sniegšana PTO dalībvalstīm PTO likumdošanas jautājumos, tai skaitā attiecībā uz strīdu izšķiršanas procedūru.

- Latvijas pievienošanās PTO Līgumam par valsts pasūtījumu

2001.gada 31.janvārī notika daudzpusējā sanāksme par Latvijas pievienošanos PTO Līgumam par valsts pasūtījumu, kurā tika izskatīta Latvijas likumdošanas atbilstība PTO Līguma par valsts pasūtījumu prasībām, kā arī progress divpusējās sarunās. 2001.gadā tika noturēti vairāki divpusējo konsultāciju raundi ar ES, ASV, Kanādu, Šveici un Izraēlu.

Latvijas un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas aktualitātes 2001.gadā

2001. gada 8. februārī OECD Padome pieņēma lēmumu par Latvijas uzaicināšanu pievienoties OECD Starptautisko investīciju un daudznacionālo uzņēmumu Deklarācijai. Deklarācija ir viens no svarīgākajiem OECD instrumentiem, kā arī būtiskākajiem priekšnoteikumiem Latvijas integrācijai OECD. Vienlaicīgi tas ir arī "kvalitātes zīmogs" Latvijas investīciju videi. Paredzēts, ka Latvija pievienosies augstāk minētajai deklarācijai tuvākajā laikā.

2001. gada 11. jūnijā Rīgā notika kārtējā OECD Baltijas Reģionālās Programmas (BRP) izvērtēšanas sanāksme. BRP, kas tika uzsākta 1998. gada 12. martā, ir galvenais sadarbības mehānisms starp OECD un trijām Baltijas valstīm. Šāds pasākums tika rīkots jau trešo reizi ar mērķi izanalizēt attiecīgā gada laikā Programmas ietvaros notikušo un apzināt Programmas tālāko virzību. Sanāksme pirmoreiz notika ārpus OECD galvenajām mītnēm Parīzē, kas apstiprina Latvijas nozīmīgumu šajā programmā.

2001. gada 26.-28. septembrī Rīgā notika elektroniskās komercijas forums (*e-business* forum), kas bija pirmais šāda līmeņa pasākums Baltijas valstīs. Šajā forumā piedalījās OECD ģenerālsekretārs D. Džonstons. Savā uzrunā D. Džonstons atzinīgi novērtēja Latvijas un OECD sadarbību, kā arī Latvijas ieguldījumu e-komercijas veidošanā Baltijas valstīs. Šī bija pirmā D. Džonstona vizīte Baltijas valstīs.

Ārējās tirdzniecības veicināšana un investīciju piesaistīšana

Brīvās tirdzniecības līgumi (BTL):

- Jaunu brīvās tirdzniecības līgumu slēgšana.

Lai veicinātu Latvijas tirdzniecības apjomu ar Austrumeiropas valstīm, kā arī, lai nodrošinātu Pan-Eiropas kumulācijas efektīvu īstenošanu Latvijā, 2001. gadā tika pabeigtas sarunas par Latvijas Republikas un Bulgārijas Republikas brīvās tirdzniecības līguma noslēgšanu un līgums tika parafēts 2001. gada 21. septembrī. Sarunas par BTL noslēgšanu turpinās ar Rumāniju.

Latvija turpina sarunas arī par brīvās tirdzniecības līgumu ar Fēru salām. Trešais sarunu raunds notika 2001. gada 16. novembrī.

- Aktivitātes saistībā ar spēkā esošiem brīvās tirdzniecības līgumiem.

2001. gada laikā notika Apvienotās komitejas vairāku brīvās tirdzniecības līgumu ietvaros. 2001. gada 29. novembrī notika Latvijas un Eiropas brīvās tirdzniecības asociāciju valstu Apvienotā komiteja, kuras ietvaros puses apsprieda brīvās tirdzniecības līguma darbību un problēmas, kuras ir saistītas ar BTL piemērošanu, kā arī uzrunāja jautājumu par nepieciešamību Latvijai līdz ar iestāšanos ES pievienoties arī Eiropas ekonomiskās telpas līgumam.

Apvienotās komitejas notika arī Latvijas un Slovēnijas un Baltijas valstu brīvās tirdzniecības līguma ietvaros. 2001. gada rudenī notika ekspertu konsultācijas par tirdzniecības ar lauksaimniecības precēm liberalizāciju Latvijas un Ungārijas brīvās tirdzniecības līguma ietvaros.

Līgumi par ieguldījumu veicināšanu un aizsardzību

2001. gada 27. novembrī Rīgā tika parakstīts Latvijas Republikas valdības un Rumānijas valdības līgums par ieguldījumu veicināšanu un savstarpēju aizsardzību.

2001. gada aprīlī Dubrovņikos, Horvātijā tika parafēts Latvijas Republikas valdības un Horvātijas Republikas valdības līgums par ieguldījumu veicināšanu un aizsardzību.

Likumdošanas caurskatīšana ES sarunu 26. sadaļā "Ārējās attiecības"

Latvija jau 2000. gada 14. novembrī provizoriski noslēdza sarunas ar Eiropas Savienību par likumdošanas caurskatīšanas 26. sadaļu "Ārējās attiecības". Latvija ir paziņojusi par savu gatavību pilnībā īstenot sadaļas normatīvos aktus līdz ar iestāšanos Eiropas Savienībā. 2001. gada laikā turpinājās darbs pie Latvijas likumdošanas saskaņošanas pabeigšanas ar Eiropas Savienības *acquis communautaire*. Notika vairākas darba grupas "Ārējās ekonomiskās attiecības un reģionālā sadarbība" sēdes, kuru ietvaros tika apspriestas problēmas attiecībā uz atsevišķo normatīvo aktu piemērošanu Latvijā pēc iestāšanās Eiropas Savienībā, kā arī izstrādāts laika grafiks šo problēmu risināšanai.

Attīstības politika

Nacionālās attīstības politikas izveidošana ir Latvijas ārpolitiskā un ārējās ekonomiskās politikas prioritāte. 2001. gadā tika turpināts darbs pie Konceptijas Latvijas Republikas dalībai Eiropas Savienības attīstības politikā izstrādes un pilnveidošanas. 2001.gadā Ārlietu ministrija uzsāka sarunas ar starptautisko institūciju pārstāvjiem par sadarbības iespējām, Latvijai veicot pāreju no palīdzības

saņēmējas uz palīdzības sniedzēju. Piesaistot starptautiskus resursus (informācija, finanses) būs iespējams pilnveidot Latvija ekspertīzes virzišanu, palīdzot citām valstīm īstenojot valsts pārvaldes reformas.

Sadarbība ar starptautiskajām finanšu institūcijām (Pasaules banku, Starptautisko valūtas fondu u.c.)
2001.gadā tika veikti vairāki ekonomiskie pētījumi. Tika izstrādāts pārskats par Pasaules bankas atbalsta stratēģiju Latvijai 2002. – 2005. gadam, un tika analizēts kredītreitinga aģentūras "Standard&Poor's" ziņojums par Latvijas izaugsmi pēdējos gados un turpmākām attīstības perspektīvām. 2001.gadā tika veikts pētījums par problēmām ar 1992.gada starpbanku norēķiniem, kas analizē radušos situāciju un izvērtē parādu nolīdzināšanas iespējas. Tāpat arī 2001.gada beigās tika uzsākts pētījums par ekonomiskajiem ieguvumiem no iestāšanās NATO.

9. Konsulārā darba pārskats

2001. gadā Ārlietu ministrijas konsulārajā darbā tika sasniegti šādi būtiskākie mērķi:

- noslēgti bezvīzu režīma līgumi ar Kipru un Monako, izdarīti labojumi bezvīzu režīma līgumā ar Slovēniju, līguma teksts ar Ungāriju tika gatavots akceptēšanai LR Ministru kabinetā, līgumu par nelegālo ieceļotāju atpakaļuzņemšanu noslēgšana ir pārgājusi Iekšlietu ministrijas kompetencē, 2001. gadā šādi līgumi tika noslēgti ar Ungāriju un Bulgāriju,
- tika ieviestas jauna parauga atgriešanās apliecības,
- izstrādāta dokumentu legalizācijas datu bāze,
- tuvinoties Šengenas *acquis* prasību īstenošanai, Ārlietu ministrija četriem Latvijas goda konsuliem atcēla pilnvarojumu izsniegt vīzas,
- izstrādāta jauna Ārlietu ministrijas instrukcija "Par notariālo funkciju veikšanu Latvijas Republikas diplomātiskajās un konsulārajās pārstāvniecībās",
- realizējot terorisma apkarošanas rīcības plānu, izstrādāti un apstiprināti grozījumi kārtībā, kādā tiek izsniegtas un uzskaitītas LR atgriešanās apliecības,
- Konsulārais departaments iesaistījās šādos PHARE projektos - "Integrētas robežu vadības un infrastruktūras attīstība", "Vīzas, migrācija un robežu menedžments", "Patvēruma un migrācijas vadības sistēma",
- ar preses un masu saziņas līdzekļu starpniecību tika veikta pastāvīga sabiedrības informēšana par ieceļošanas un uzturēšanās noteikumu izmaiņām ārvalstīs.

2001. gadā notika darbs pie šādiem starptautiskiem līgumiem, kuru izstrādāšanu un sagatavošanu ir veicis Konsulārais departaments:

- Latvijas Republikas valdības un Kipras valdības līgums par atteikšanos no vīzām (noslēgts 08.03.2001, spēkā no 26.07.2001),
- Latvijas Republikas valdība un Monako Karalistes Valsts ministrijas Ārējo sakaru direkcija uz abpusējības pamata noteikušas bezvīzu ieceļošanas kārtību otras valsts pilsoņiem (notu apmaiņa 07.09.2001, spēkā no 07.10.2001),
- grozījums Latvijas Republikas valdības un Slovēnijas Republikas valdības līgumā par savstarpējo atteikšanos no vīzām (pieņemts Ministru kabinetā 13.02.2001, spēkā no 13.09.2001),
- Latvijas Republikas valdības un Ungārijas valdības līgums par personu atpakaļuzņemšanu (parakstīts 17.10.2001),
- Latvijas Republikas valdības un Bulgārijas valdības līgums par to personu atpakaļuzņemšanu, kuras ieceļo to teritorijā un uzturas nelikumīgi (12.06.2001 notika ekspertu tikšanās Sofijā, kuras laikā tika panākta vienošanās par līgumprojekta tekstu),
- Latvijas Republikas valdības un Baltkrievijas valdības līgums par vienkāršotu vīzu izsniegšanas kārtību pierobežas iedzīvotājiem (12.09.2001 notika ekspertu tikšanās par līgumprojekta teksta saskaņošanu),
- turpinājās darbs pie readmisijas līgumu saskaņošanas ar Rumāniju un Poliju,
- turpinājās darbs pie grozījumu veikšanas bezvīzu līgumos ar Čehiju, Šveici un Ungāriju,
- Brunejai, Gvatemalai, Malaizijai, Panamai, Paragvajai un Urugvajai tika iesniegti līgumprojekti par savstarpēju atteikšanos no vīzām, turpinājās darbs pie bezvīzu līgumu saskaņošanas ar Honkongu, Korejas Republiku, Bulgāriju, Čīli, Argentīnu, Venecuēlu un Meksiku.

2001. gadā Konsulārais departaments veica vairāku Ministru kabineta un Ārlietu ministrijas normatīvo aktu projektu sagatavošanu, kā arī piedalījās vairākās starpministriju darba grupās, tai skaitā, izstrādājot Imigrācijas likumprojektu, Ministru kabineta noteikumus "Kārtība, kādā persona šķērso Latvijas Republikas valsts robežu" un instrukciju "Par ārvalstnieku un bezvalstnieku piespiedu izraidīšanas kārtību". Sadarbībā ar Iekšlietu ministriju izstrādāts Identifikācijas karšu un pasu likumprojekts. 2001. gada 5. decembrī Konsulārais departaments piedalījās arī starpministriju

sanāksmē par ar tūrisma attīstības veicināšanu saistītajiem grozījumiem Latvijas Republikas normatīvajos aktos.

Nebijis pārbaudījums Konsulārā departamenta vēsturē bija 11. septembra traģiskie notikumi ASV, kuru rezultātā daudzi Latvijas iedzīvotāji kontaktējās ar Konsulāro departamentu kā vienīgo koordinējošo institūciju Latvijā, kas pieņēma telefona zvanus par iespējamajiem cietušajiem Latvijas iedzīvotājiem. Konsulārais departaments operatīvi sagatavoja un ievietoja informāciju Ārlietu ministrijas mājas lapā par tālruņiem, kurus izmantot, lai apkopotu informāciju par LR iedzīvotājiem, kas uzturējās ASV, kā arī palīdzības dienestu un valsts institūciju koordinātes ASV un Kanādā, lai radniekiem būtu iespēja pārbaudīt cietušo un upuru sarakstus.

Departamentā tika noteikts 24 stundu dežūru režīms, un tika izziņotas 4 telefona līnijas, uz kurām zvanot, tika pieņemta informācija par meklējamām personām. Konsulārais departaments, cieši sadarbojoties ar LR vēstniecību Vašingtonā un LR pastāvīgo pārstāvniecību Ņujorkā, apkopoja informāciju par meklētajām personām, sazinājās ar šo personu radniekiem, sniedza informāciju AM preses sekretāram par situāciju un tās izmaiņām, kā arī sagatavoja informāciju par personu meklēšanas nosacījumiem un iespējām.

11. septembra notikumi ienesa ne vien īslaicīgas, bet arī ilgtermiņa izmaiņas Konsulārā departamenta un pārstāvniecību darbā, sasniedzamo mērķu izpratnē un pamatprincipos, kas tieši atspoguļojās arī LR vīzu politikā. Tā, piemēram, līdz situācijas apzināšanai nekavējoties tika pārtraukta steidzamo vīzu izsniegšana pārstāvniecībās, lai dotu iespēju veikt rūpīgāku vīzu pieprasījumu izvērtēšanu un personu pārbaudi. Tas īpaši attiecās uz tām pārstāvniecībām, kurās ir liels izsniedzamo vīzu apjoms. Kopš 2001. gada novembra tika pārtraukta arī vīzu pieprasījumu pieņemšana pa pastu no personām, kuras neatrodas pārstāvniecību rezidences valstī.

2001. gadā Konsulārajā departamentā tika ieviesti vairāki tehniski uzlabojumi un funkcionālas izmaiņas:

- sākot ar 2001. gada 3. ceturksni, visās LR pārstāvniecībās un goda konsulātos ārvalstīs tika uzsākta jauna parauga atgriešanās apliecību veidlapu izmantošana; galvenais iemesls, kas radīja nepieciešamību izstrādāt jauna parauga veidlapas bija iepriekš lietoto (no 1995. gada) veidlapu sliktā aizsardzība pret viltojumiem,
- pēc Ārlietu ministrijas pasūtījuma SIA "Fortech" izstrādāja "Legalizējamo un apliecināmo dokumentu uzskaites sistēmu", lai, sākot ar 2002. gadu, legalizējamo un apliecināmo dokumentu uzskaitē, reģistrācija, apliecināšana un legalizācija tiktu veikta, izmantojot uzskaites sistēmu, kas ievērojami atvieglotu Konsulārā departamenta darbu,
- 2001. gadā tika uzsākts darbs ar elektronisko "Diplomātisko pasu reģistrācijas sistēmu", kuru pēc Ārlietu ministrijas pasūtījuma izstrādāja SIA "Fortech"; LR diplomātisko pasu reģistrācijas sistēma ļauj operatīvi sagatavot un apstrādāt nepieciešamo informāciju par personām, kuras ir Latvijas diplomātisko pasu turētāji,
- pamatojoties uz Konsulārā departamenta rīcībā esošajiem ārvalstu ceļošanas dokumentu paraugiem, sadarbībā ar Iekšlietu ministrijas Informācijas centru tika izveidota "Ārvalstu personu apliecināmo dokumentu paraugu informācijas sistēma", šī sistēma arī turpmāk tiks regulāri papildināta ar saņemto aktuālo informāciju no ārvalstu institūcijām,
- 2001. gada 1. decembrī stājās spēkā izmaiņas Konsulārā departamenta nolikumā, saskaņā ar kurām vīzu pieprasījuma notu sagatavošana, kā arī dokumentu pārsūtīšana ārvalstu vīzu noformēšanai var tikt veikta tikai pēc valsts pārvaldes institūciju un pašvaldību iestāžu lūguma to komandētiem darbiniekiem, tādējādi Konsulārais departaments pārtrauca veikt vairāk tūrisma firmām raksturīgu funkciju, sniedzot palīdzību vīzu noformēšanā privātiem uzņēmumiem,
- tuvinoties Šengenas *acquis* prasību īstenošanai, pēc Konsulārā departamenta iniciatīvas Ārlietu ministrijas atestācijas komisija pieņēma lēmumu no 2001. gada 21. novembra četriem Latvijas goda konsuliem atcelt pilnvarojumu izsniegt vīzas; paralēli 2001. gada nogalē tika uzsākts darbs pie kārtības izstrādāšanas, kura paredzētu goda konsulu un LR diplomātisko un konsulāro pārstāvniecību konsulārās amatpersonas sadarbības mehānismu vīzu dokumentācijas pieņemšanas un vīzu izsniegšanas jautājumos.

Veicot sabiedrības informēšanu, 2001. gada laikā Konsulārā departamenta vadības pārstāvji bieži uzstājās masu informācijas līdzekļos, un Konsulārās informācijas un analīzes nodaļa regulāri sagatavoja un izplatīja informāciju par jaunumiem noteikumos, kas attiecas uz personu iecelšanas un uzturēšanās kārtību Latvijā un ārvalstīs, kā arī citiem Konsulārā departamenta kompetencē esošiem jautājumiem.

2001. gadā Ārlietu ministrijas mājas lapa ieguva jaunu veidolu. Konsulārais departaments regulāri aktualizē informāciju, kas ir ievietota mājas lapas sadaļā "Konsulārā informācija". 2001. gadā šī

mājas lapas sadaļa tika papildināta ar divām jaunām apakšsadaļām - "Autotūrisms ārvalstīs", kas ietver informāciju par ceļu satiksmes noteikumiem Eiropas valstīs, un "Kārtība, kādā personas šķērso Latvijas Republikas valsts robežu".

Ar padomu un palīdzību nelaimē nonākušās personas joprojām var rēķināties arī ārpus konsulāro amatpersonu darba laika, svētdienas un svētku dienas ieskaitot, vēršoties pie Konsulārā departamenta attiecīgajā nedēļā dežurējošās amatpersonas.

10. Dialogs ar sabiedrību Latvijā un ārvalstīs

Sabiedrisko attiecību organizēšanai Latvijas Republikas Ārlietu ministrijā 2000. gada martā tika izveidota 4. politiskā direkcija, kuras pārziņā ir ministrijas informācijas politikas veidošana, Ārlietu ministrijas sabiedrisko attiecību darbības organizēšana, Ārlietu ministrijas un citu valsts pārvaldes institūciju darba koordinēšana informācijas politikas jomā, sadarbība ar Latvijas Institutu ārvalstu žurnālistu vizīšu Latvijā organizēšanā, kā arī Ārlietu ministrijas attiecību ar Latvijas nevalstiskajām organizācijām pilnveidošana. 4. politiskās direkcijas pārstāvis darbojas vairāku valdības un valsts pārvaldes institūciju kopīgajās darba grupās, kā piemēram, NATO Integrācijas padomes darba grupā par sabiedrības informēšanu par NATO (vadībā), Koordinācijas darba grupā sabiedrības informēšanai par Latvijas iestāšanos ES (vadītāja vietnieka postenis), Centrālo valsts pārvaldes institūciju komunikāciju dienestu vadītāju sanāksmē (pārstāv Ārlietu ministriju).

Lai Latvijas jauniešu (studentu un skolēnu) auditorijas saņemtu aktuālo informāciju par Latvijas virzību uz ES un NATO, kā arī citiem ārpolitikas jautājumiem, Ārlietu ministrija regulāri rīko atvērto durvju dienas. 2001. gadā ministriju apmeklēja vairāk nekā 800 interesentu. Ārlietu ministrs I.Bērziņš 2001. gadā ar lekcijām par Latvijas ārpolitiskajām prioritātēm viesojies piecās Rīgas augstskolās, kā arī devies uz Latvijas reģionu pilsētām – Jelgavu, Ventspili, Rēzekni.

2001. gadā Ārlietu ministrija piedalījies vairāku starptautisku un vietēja mēroga konferenču rīkošanā: "Stiprinot Eiropu kā labklājības, sociālās stabilitātes un tiesiskuma telpu"(16. 02.2001.), "Latvijas dalība NATO – politiku kaprīze vai skarba nepieciešamība?", "Baltijas dalība NATO – nostiprināta stabilitāte un drošība Eiropā"(9.11.2001.). Ārlietu ministrijas rīkoto semināru mērķis savukārt ir iesaistīt Latvijas sabiedrību publiskās diskusijās par aktuāliem ES un NATO integrācijas jautājumiem. 2001. gadā organizētas šādas diskusijas: "Latvijas vieta nākotnes Eiropā"(8.05.2001.), "Latvijas dalība NATO. Ko iegūst Latvija?"(3.09.2001.), "Ko Latvijai nozīmē sarunas par iestāšanos ES?"(22.11.2001.), "Latvija nākotnes Eiropā" (7.12.2001.).

2001. gadā Latvija kā pirmā no ES kandidātvalstīm veiksmīgi uzsāka informatīvo kampaņu ES dalībvalstīs Somijā (Helsinkos, 12.10.2001.) un Austrijā (Vīnē, 27.11.2001.).

Lai pakāpeniski tiktu uzlabota Latvijas atpazīstamība pasaules informatīvajā telpā un tiktu veicināta objektīvas informācijas izplatīšana 2001. gadā Ārlietu ministrija turpināja tiešo darbu ar ārvalstu žurnālistiem, izvērtējot Latvijas vēstniecību priekšlikumus žurnālistu uzaicināšanā un organizējot to vizītes Latvijā. 2001. gadā ministrija atbalstījusi un organizējusi 16 žurnālistu vizītes.

2001. gadā Ārlietu ministrija piedalījās vairāku izstāžu sagatavošanā: "Latvijas ārpolitikas pamatlicēji un veidotāji. Jubilāri 2000. gadā"(26.01.2001.), "Laiku lokos: Latvijas un ASV starpvalstu attiecības, 1922-2001" (11.06.2002.), "Latvijas Ārlietu ministrijas darbinieki deportācijās un represijās pēc 1940. gada okupācijas" (14.06.2001.), "Sabiedrotie. Latvija ceļā uz NATO"(12.11.2001.), "Latvijas ebreju kopiena: vēsture, traģēdija, atdzimšana" (29.11.2001.). Pēdējo izstādi papildināja Ārlietu ministrijas sagatavotā tāda paša nosaukuma brošūra latviešu un angļu valodā.

Latvijas vēstniecības un pārstāvniecības ir apzinājušas tās personas savās mītnes valstīs, kurām informācija par Latviju ir nepieciešama profesionālu apsvērumu dēļ. Šiem profesionāļiem un profesionāļu grupām (žurnālistiem, mediju pārstāvjiem, ārpolitikas institūtu un Baltijas studiju pētniekiem, valstu un valdību institūciju pārstāvjiem, parlamentu deputātiem, akadēmisko aprindu un inteliģences pārstāvjiem, nevalstiskām organizācijām) Ārlietu ministrija nosūta informāciju elektroniskā veidā, izmantojot jaunu informācijas izsūtīšanas sistēmu. Tas nozīmē, ka aptuveni 2500 adresātu lielā datu bāze (datu bāze tiek regulāri atjaunota un papildināta) ir integrēta ar Ārlietu ministrijas Interneta mājas lapas elektroniskā pasta izsūtīšanas programmatūru. Kopš 2001. gada ministrija regulāri nosūta elektroniskās ziņas (Latvijas notikumu apskati, tematiskās ziņu lapas u.c.) gan šiem adresātiem, gan citiem interesentiem, kuri ir izmantojuši ĀM mājas lapā atrodamo elektroniskās abonēšanas pieteikuma formu (<http://www.mfa.gov.lv/e/?id=101>). Šobrīd ir izveidoti 12 dažādi abonētu saraksti (t.s. *mailing lists*) – adresātu skaits šajos sarakstos ir no 23 līdz 2000.

Ministru kabineta pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās darba pārskats

Ministru kabineta pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās darbības virzieni

Saskaņā ar Ministru kabineta 1998.gada 17.marta noteikumiem Nr.92 "Noteikumi par Ministru kabineta pārstāvēšanu starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās" Ministru kabineta pārstāvim starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās (turpmāk – Pārstāvis) ir trīs galvenie darbības veidi:

- pārstāvēt Ministru kabineta intereses Eiropas Cilvēktiesību tiesā (turpmāk – Tiesa);
- pārstāvēt Ministru kabineta intereses ANO specializēto procedūru ietvaros;
- nodrošināt nacionālo ziņojumu par Latvijai saistošo daudzpusējo līgumu izpildi sagatavošanu, iesniegšanu un aizstāvēšanu starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās.

Ministru kabineta interešu pārstāvība Eiropas Cilvēktiesību tiesā

Līdz 2001. gada 31. decembrim no Tiesas bija saņemta informācija un lūgums komentēt 27 lietas par iespējamām Eiropas cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) pārkāpumiem Latvijā. Salīdzinājumam - līdz 2000. gada 31.decembrim bija saņemts lūgums Valdībai komentēt 11 lietas.

Saskaņā ar Tiesas sniegto informāciju, līdz 2001. gada 31.jūlijam no Latvijas bija saņemti 285 iesniegumi, taču liela daļa šo iesniegumu netiek reģistrēti kā acīmredzami neatbilstoši Konvencijas prasībām (reģistrēti tika 195 no 285 iesniegumiem). Savukārt no reģistrētajiem iesniegumiem liela daļa tiek atzīti par nepieņemamiem (76 uz 2001.gada 31.jūliju) – šīs lietas tiek izslēgtas no Tiesas lietu reģistra un Latvijai nav jāsniedz par tām komentāri.

Gandrīz visās saņemtajās lietās sūdzību iesniegusi persona uzskata, ka ir pārkāpti Konvencijas panti, tādēļ zemāk redzamajā tabulā viena un tā pati sūdzība var parādīties attiecībā uz vairākiem Konvencijas pantiem. Tai pat laikā tabulā nav iekļautas 6 sūdzības, kuras iesniegušās personas atrodas ieslodzījumā un uzskata, ka valsts institūcijas viņām ir radījušas šķēršļus brīvai saziņai ar Tiesu. Tiesa attiecībā uz šīm 6 lietām ir lūgusi nosūtīt sūdzības iesniedzēju krimināllietās esošo procesuālo dokumentu kopijas un sniegt informāciju par sūdzības iesniedzējiem it kā radītajiem šķēršļiem sazināties ar Tiesu. Patlaban nevienā no šīm lietām Tiesa nav lūgusi sniegt komentārus par iespējamajiem Konvencijas un tās protokolu pārkāpumiem attiecībā pret šīm personām.

Salīdzinošajā tabulā atspoguļots sūdzības iesniedzēju norādīto Konvencijas un tās protokolu pantu iespējamo pārkāpumu kopējais skaits.

1.tabula

Konvencijas pants	Iesniegto sūdzību skaits
3.pants (spīdzināšanas, cietsirdīgas vai pazemojošas sodīšanas aizliegums)	1
5.pants (tiesības uz brīvību un drošību)	2
6.pants (tiesības uz taisnīgu tiesu un lietas izskatīšanu saprātīgos termiņos)	7
8.pants (tiesības uz cieņu pret privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību)	8
10.pants (tiesības brīvi paust savus uzskatus, vārda brīvība)	3
12.pants (tiesības stāties laulībā un dibināt ģimeni)	1
13.pants (tiesības uz efektīvu aizsardzības nodrošinājumu pret cilvēktiesību un pamatbrīvību pārkāpumiem)	2
14.pants (diskriminācijas aizliegums)	2
1.protokola 1.pants (īpašumtiesību aizsardzība)	2
1.protokola 2.pants (tiesības uz izglītību)	1
1.protokola 3.pants (tiesības uz brīvām vēlēšanām)	1
4.protokola 2.pants (pārvietošanās brīvība)	2
4.protokola 4.pants (ārvalstnieku kolektīvās izraidīšanas aizliegums)	1

Sūdzībās, kuras iesniegušās personas uzskata, ka Latvijā ir ticis pārkāpts Konvencijas 6.pants (tiesības uz taisnīgu tiesu), galvenokārt tiek minēt pārāk ilgs process gan civilajā, gan kriminālajā tiesvedībā, tiesas pieejamības principa pārkāpumi, jo īpaši attiecībā uz apelācijas un kasācijas instances tiesām, atsevišķu procesuālo tiesību pārkāpumi, izskatot sūdzību Latvijas nacionālajās tiesās, kā arī tiesas un tiesnešu neatkarības un objektivitātes nosacījumu pārkāpumi. Savukārt sūdzībās, kur tiek minēts Konvencijas 8.panta pārkāpums (tiesībās uz privātās un ģimenes dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību) galvenokārt tiek skarti gadījumi, kad attiecībā uz sūdzību iesniegušo personu ticis pieņemts izbraukšanas rīkojums, ir atteikts personu reģistrēt kā Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju vai izsniegt nepilsoņa pasi.

Līdz 2001. gada 31. decembrim no saņemtajām 27 sūdzībām izskatīšanai pēc būtības bija pieņemtas divas sūdzības, bet viena sūdzība tika svītrotā no izskatāmo lietu saraksta, jo Tiesa ar spriedumu ir apstiprinājusi Latvijas un sūdzības iesniedzēja miera izlīgumu. Attiecībā uz vienu sūdzību ir notikusi tās noklausīšanās Tiesas Lielajā palātā.

ANO specializētās procedūras

2001.gada 25.jūlijā ANO Cilvēktiesību komiteja (turpmāk – Komiteja) izskatīja Antoņinas Ignatānes sūdzību par iespējamām 1966.gada Starptautisko pilsonisko un politisko tiesību pakta (turpmāk – Pakts) 2.panta (diskriminācijas aizliegums) un 25.panta (tiesības uz brīvām vēlēšanām) pārkāpumiem. Komiteja secināja, ka ar viena valsts valodas inspektora veiktas pārbaudes rezultātiem pamatots lēmums, kas tika pieņemts dažas dienas pirms vēlēšanām un atšķīrās no pirms vairākiem gadiem Antoņinai Ignatānei izsniegtās valsts valodas zināšanu apliecībā fiksētās valsts valodas zināšanu pakāpes, bija pietiekams, lai Centrālā vēlēšanu komisija lemtu par Antoņinas Ignatānes svītrošanu no deputātu kandidātu saraksta. Kā uzskata Komiteja, Antoņinas Ignatānes svītrošana no deputātu kandidātu saraksta nepietiekamu valsts valodas zināšanu dēļ nav savienojam ar Pakta 25.panta prasībām, jo valsts valodas prasmes atkārtota pārbaude, ko veica viens inspektors, nebija pamatota uz objektīviem kritērijiem un nav pierādīts, ka šī pārbaude notika saskaņā ar likumā noteikto procedūru.

Ievērojot Ministru kabineta pēc ziņojuma par šo Komitejas lēmumu noklausīšanās nolēmo, 2001.gada 11.oktobrī tika izveidota darba grupa, kuras uzdevums bija izvērtēt Komitejas lēmumu un sagatavot priekšlikumus tā īstenošanai. 2001.gada 5.novembrī Ministru kabinetā tika iesniegti šīs darba grupas sagatavotie priekšlikumi – grozījumu noteikumos "Valsts valodas centra nolikums" projekts un grozījumu noteikumos "Noteikumi par profesionālo un amata pienākumu veikšanai nepieciešamo valsts valodas zināšanu apjomu un valodas prasmes pārbaudes kārtību" projekts. Izskatot šos darba grupas sagatavotos priekšlikumus savā 2001.gada 6.novembra sēdē Ministru kabinets pieņēma darba grupas izstrādātos priekšlikumus.

Šobrīd no Komitejas nav saņemts lūgums komentēt kādu jaunu sūdzību, kas būtu iesniegta par iespējamām cilvēktiesību pārkāpumiem Latvijā.

Nacionālie ziņojumi

2001. gada 16. janvārī saskaņā ar Ministru kabineta rīkojumiem tika izveidotas sešas darba grupas Latvijas nacionālo ziņojumu par starptautisko daudzpusējo līgumu izpildi Latvijā sagatavošanai. Atbilstoši noteikumiem "Noteikumi par Ministru kabineta pārstāvēšanu starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās" šīs darba grupas vada Pārstāvis. Darba grupas tika izveidotas nacionālo ziņojumu par 1965.gada 21.decembra Konvencijas par jebkuras rasu diskriminācijas izskaušanu, 1966.gada 16.decembra Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām, 1966.gada 16.decembra Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, par 1979.gada 18.decembra Konvencijas par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu, 1949.gada 2.decembra Konvencijas par cīņu ar cilvēktirdzniecību un prostitūcijas ekspluatēšanu no trešo personu puses, 1984.gada 10.decembra Konvencijas pret spīdzināšanu un citādu cietsirdīgu vai cieņu pazemojošu apiešanos un sodīšanu izpildi Latvijas Republikā sagatavošanai.

Līdz 2001. gada 31. decembrim tika sagatavoti visu nacionālo ziņojumu projekti, kuriem pirms to iesniegšanas ANO vēl bija nepieciešams veikt redakcionālus uzlabojumus un nodrošināt tulkojumu angļu valodā atbilstoši ANO standartiem. Šo darbību veikšanai nepieciešamie līdzekļi Pārstāvim ir piešķirti ar 2002.gadu.

Papildus tam 2001. gadā MK pārstāvis ir sagatavojis un iesniedzis apstiprināšanai Ministru kabinetā Latvijas nacionālo ziņojumu pamatdokumentu, kas vadoties pēc ANO vadlīnijām sniedz vispārīgu informāciju par Latviju – demogrāfisko situāciju, ekonomiskajiem rādītājiem, valsts vēsturi un politisko iekārtu, kā arī tiesu sistēmu. Šo dokumentu kā informācijas avotu izmanto visas ANO komitejas, kas skatīs Latvijas nacionālos ziņojumus par konkrētu ANO cilvēktiesību konvenciju izpildi Latvijā.

Personāla izglītošana un kvalifikācijas paaugstināšana

Ārlietu ministrijas Mācību centra 2001. gadā organizēto kursu vidū kā nozīmīgākie jāpiemin četri mācību kursi.

"Atbalsta kurss pirms dienesta ārzemēs" notika no 24. aprīļa līdz 9. maijam. Kurša programmā tika iekļauts plašs praktisko un teorētisko jautājumu loks, pamatā aptverot visas ārlietu dienesta darbības jomas ārvalstīs. Lekcijas tika veidotas par sekojošām tēmām: "Diplomātiskā darba metodes", "Teorija un vēstniecības prakse", "Adaptācija jaunā vidē. Psiholoģiskie aspekti", "Lietišķā etiķete", "Grāmatvedība vēstniecībā" u.c.

No 2. – 12. aprīlim un no 16. – 26. oktobrim notika "Ievadkurss jaunajiem Ārlietu ministrijas darbiniekiem", kura programmā tradicionāli tiek iekļauti priekšlasījumi par ministrijas struktūru, funkcijām, personāla attīstību, lietvedību, diplomātisko saraksti, informācijas apriti, kā arī ārpolitikas tēmām un aktualitātēm, protokolu, starptautiskajām tiesībām, cilvēktiesībām, Latvijas ārējo ekonomisko politiku, konsulāro darbu u.c.

2001. gadā no 20. februāra līdz 3. martam notika seminārs "Efektīva vadība", kuru organizēja Mācību centrs sadarbībā ar "Fontes R&I". Seminārā piedalījās Ārlietu ministrijas struktūrvienību vadītāji. Semināra mērķis bija sniegt vadītājiem aktuālas zināšanas par efektīvu personāla vadību un praktiskas iemaņas konkrētu jautājumu risināšanā. Seminārā tika apskatītas tādās tēmas kā: "Saskarsmes process personāla vadībā", "Vadības vērtības, lomas un funkcijas", "Darba uzdevumu sadale un deleģēšana", "Lēmumu pieņemšana", "Karjeras plānošana", "Konfliktu risināšana" u.c.

Ārlietu ministrijas darbinieki kvalifikācijas celšanas nolūkos ir apmeklējuši Valsts administrācijas skolas rīkotos mācību kursus (VAS). 2001. gadā populārākie VAS kursi bija šādi – Office English, Written Communication, Publiskā runa un prezentācija, ES tiesības, ES pamatnostādnes, Administratīvais process u.c.

Iekšējais audits

Iekšējā audita darbu Ārlietu ministrijā veic Inspektorāts.

Gada laikā tika veiktas korekcijas iekšējā audita un inspekciju plānā 2001.gadam, jo 2001.gada pirmajā pusgadā plānotās inspekcijas netika veiktas.

No 2001.gadā iepļānotajiem 7 auditiem 4 ir pabeigti un par tiem ir iesniegti ziņojumi, atlikušie 3 auditi tiek plānoti citā periodā saskaņā ar stratēģiskā plāna izmaiņām. No 2001.gadā iepļānotajām 6 pretpārbaudēm veiktas ir visas un ir iesniegti ziņojumi.

No 2001.gadā plānotajām inspekcijām pabeigtas 4 vispārējās inspekcijas un iesniegti ziņojumi.

Veikto auditu un inspekciju pārskata tabula:

N.p.k.	Audita numurs	Audita nosaukums
1.	1(3F-/1-2001)	Darba noteikumi (līgumā noteiktie pienākumi), to izpildes uzraudzība un atskaites sistēma,
2.	3G-/1-2001	Darba (amata) apraksti, personīgās lietas, to izstrādes un aktualizācijas kārtība
3.	2 (4D- 2/-2001)	Nekustamo īpašumu un pamatlīdzekļu pārvalde
4.	3 (8A- 3/-2001)	Valsts pasūtījuma veikšanas kvalitāte
		Pretpārbaudes
1.	PP/2-2001	Dokumentu plūsmas organizācija un kontrole
2.	PP/1-2001	Komandējumu un dienesta braucienu izdevumu plānošana un kontrole
3.	PP/5-2001	Darba drošība un veselības aizsardzība
4.	PP/1a-2001	Drošība
5.	PP/4-2001	Diplomātiskais un kurjerpasts
6.	PP/3-2001	Ceļojumu un dienesta braucienu apdrošināšana
		Inspekcijas
1.		Inspekcija vēstniecībā Portugālē
2.		Inspekcija vēstniecībā Grieķijā
3.		Inspekcija vēstniecībā Francijā

4.		<i>Inspekcija vēstniecībā Polijā</i>
5.		<i>Finansu pārbaudes konsulatā Pleskavā, vēstniecībās Krievijas Federācijā, Francijā, Somijā, Grieķijā, Lielbritānijā, Čehijā</i>
6.		<i>Ad hoc pārbaudes (drošības aspekts) vēstniecībās Vašingtonā, Baltkrievijā, Izraēlā, Krievijā, Uzbekistānā, pārstāvniecībās ANO Ņujorkā, EP Strasbūrā, UNESCO Parīzē</i>

Atbilstoši Iekšējā audita stratēģiskajam plānam, 2001. gada laikā ir analizēta, vērtēta un pārbaudīta ministrijas iekšējās kontroles sistēma. Iekšējā audita vadītājs uzskata, ka kopumā iekšējās kontroles sistēma ir izveidota un darbojas apmierinoši. Par auditu rezultātiem ir iesniegti ziņojumi valsts sekretāram.

Iekšējās kontroles ieteikumu realizācija ministrijā

Saskaņā ar ministrijā veiktajiem iekšējiem auditu ieteikumiem, tika realizēti pasākumi iekšējā audita rekomendāciju ieviešanai.

Nekustamo īpašumu un pamatlīdzekļu pārvaldē:

- ir ieviests pamatlīdzekļu uzskaites reģistrs un ir noteikta pamatlīdzekļu numerācijas kārtība, tiek izmantoti uzlīmes tipa inventāra numuri,
- ir noteikta kārtība un atbildīgās amatpersonas pamatlīdzekļu pārvietošanas uzskaitē,
- ir papildināta pamatlīdzekļu atskaišu forma.

Darba noteikumi (līgumā noteiktie pienākumi), to izpilde, uzraudzība un atskaites sistēma, darba (amata) apraksti, personīgās lietas, to izstrādes un aktualizācijas kārtība:

- ministrijas darbinieku amata apraksti pamatā ir izstrādāti, ievērojot MK noteikumus.

Valsts pasūtījuma veikšanas kvalitāte:

- ir izstrādāta instrukcija par valsts iepirkumu ĀM centrālā aparāta vajadzībām un atbildīgie darbinieki par valsts iepirkuma organizēšanu ar to ir iepazīstināti,
- dokumentācija par valsts iepirkumu tiek uzglabāta vienā nodalījumā.

Dokumentu un informācijas plūsmas organizācija un kontrole, drošība:

- ir veikti pasākumi datorsistēmas aizsardzībai- ieviests datorlietotāju reģistrs un vienotās atļaujas datorlietotāju piekļuvei, ir uzsākts lietot dubulto paroļu sistēma,
- ir izstrādāts konceptuāls dokuments par ĀM datorsistēmu un telekomunikāciju attīstību un to drošības aspektiem,
- ir pilnveidota dokumentu un informācijas plūsmas organizācijas un kontroles normatīvā bāze,
- ir apstiprināts ĀM normatīvs dokuments par lietu nodošanu arhīvā "Par darbu ar dokumentiem", kurā ir arī risināts jautājums par dokumentu un informācijas iznīcināšanu.

Valsts budžeta līdzekļu izlietojums 2001. gadā

1.tabula

Aktīvi un pasīvi (kopsavilkuma bilance latos)

Nr.p.k.	Gada sākumā	Gada beigās
1.Aktīvi:	24544173	25303477
1.1.ilgtermiņa ieguldījumi	24062162	24905441
t.sk.		
nemateriālie ieguldījumi	27474	121109
pamatlīdzekļi	21893819	22572246
inventārs	175816	247033
ilgtermiņa finansu ieguldījumi	1965053	1965053
1.2.apgrozāmie līdzekļi	482011	398036
2.Pasīvi:	24544173	25303477
2.1.pašu kapitāls	24180940	24709362
t.sk.		
pamatlīdzekļu fonds	17986298	15340059
inventāra fonds	175816	247033
pamatkapitāls un līdzdalības kapitāla fonds	1965053	5157053
iepriekšējo budžeta gada izpildes rezultāts	4053773	3965217
2.2.kreditori(t.sk.nodokļi un nodevas)	363233	594115

Ārlietu ministrijas 2001. gada darba apskats

2.tabula

Valsts pamatbudžeta līdzekļu izlietojums 2001.gadā (latos)

Nr.p.k.		Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1	2	3	4	5
1.	Ieņēmumi (kopā):	12420363	11218968	11127728
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	12199250	10847968	10847936
1.2.	dotācija īpašiem mērķiem			
1.3.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	179469	371000	279792
1.4.	ārvalstu finansu palīdzība	41644		
2.	Izdevumi (kopā):	12449585	11218968	11140725
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā):	10113017	10631758	10941896
2.1.1.	atalgojumi	3656849	4094117	4074998
2.1.2.	komandējumi	639926	616978	752934
2.1.3.	subsīdijas un dotācijas	1341040	1325740	1325740
2.1.4.	pārējie uzturēšanas izdevumi	4475202	4594923	4788224
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem (kopā):	2336568	587210	198829
2.2.1.	kapitālās iegādes	336568	560051	168350
2.2.2.	kapitālais remonts		27159	30479
2.2.3.	investīcijas	2000000	-	-
3.	Nodarbinātība:			
3.1.	faktiskais nodarbināto skaits	471	501	483
3.2.	vidējā darba alga	185		175

3.tabula

Maksas pakalpojumi un to izcenojumi, citi pašu ieņēmumi 2001.gadā (latos)

Nr.p.k.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi*	Izcenojums	Faktiskie ieņēmumi
1.	Maksa par konsulāriem pakalpojumiem	5.9	79288
2.	Citi pašu ieņēmumi	-	200503
	Kopā		279791

4.tabula

Iemaksas starptautiskajās organizācijā 2001. gadā (latos)

Nr.p.k.	Organizācijas nosaukums	Iepriekšējā gadā	Pārskata gadā
1	ANO	864 155	543 729
2	UNESCO	210 120	460 368
3	Pasaules Tirdzniecības Organizācija	24 239	25 056
4	Ķīmisko ieroču aizlieguma organizācija	0	0
5	Baltijas jūras valstu padome	21 427	20 520
6	Hāgas privāttiesību konference	1 694	1 872
7	Eiropas Padome	126 967	134 464
8	Eiropas Padomes jaunatnes fonds	1 617	1 543
9	EDSO	68 486	75 293
10	Kodolizmēģinājumu aizlieguma sagatavošanas komisija CTBTO	6 909	12 386
11	UNESCO WHF - Pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzības fonds	372	219
12	Pasaules pretrasisma konference	3 114	0
13	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Baltijas Reģionālai programmai	11 940	12 620
14	Pasaules Tirdzniecības Organizācijas likumdošanas konsultatīvais centrs	0	25 040
15	UNICEF	0	3 150
16	Augstās Cilvēktiesību Komisāres Birojs	0	9 480
	Kopā	1 341 040	1 325 740

Ārlietu ministrijas 2001. gada darba apskats

2001.gadā netika piešķirti līdzekļi valsts investīciju programmas ietvaros.

2001.gadā netika piešķirti līdzekļi valsts īpašuma privatizācijas fonda līdzekļu programmas ietvaros.

2001. gadā tika noslēgti līgumi par sekojošiem pētījumiem :

- /Mazumtirdzniecības audita vēsturiskie dati - kategorija: Cigaretēs/ (514.34 latu),
- /ES enerģētikas tirgus liberalizācijas principu attiecināšana uz Latvijas Republikas gāzes tirgu/ (4500 latu),
- /ES Kopējās zvejniecības politikas ieviešanas ietekme uz Latvijas piekrastes reģioniem novērtēšanas metodoloģijas izstrāde/ (4400 latu) ,
- /ES profesionālās kvalifikācijas savstarpējās atzīšanas principu attiecināšanas uz Latvijas Republikas iedzīvotājiem nosacījumi/ (4800 latu);

2001. gadā netika saņemti un izlietoti ārvalstu finansu palīdzības līdzekļi.

Prognozes un plāni:

- Ārlietu ministrijas ilgtermiņa finansu saistības 2002. gadam :
- iemaksas Starptautiskajās organizācijās (888740 latu apmērā),
- LR vīzu ielīmju iegāde (60000 latu apmērā);
- Iestādes administrēšanas sistēmas uzlabošanai Ārlietu ministrija ir noslēgusi līgumu ar *Robertson & Blums Corporation* pastāvīgo pārstāvniecību LR par ministrijas personāla un finansu uzskaites sistēmas ieviešanu (42760.84 latu apmērā);

Pētījumi:

- 2002. gadā ir noslēgti līgumi par sekojošiem pētījumiem: /Mazumtirdzniecības audita vēsturiskie dati - kategorija: Cigaretēs/ (567.29 latu), /ES tēla izpēte Latvijā/ (1180 latu).
- Saskaņā ar 1999. gada 2. marta Ministru kabineta noteikumiem Nr.77 Ārlietu ministrija nosūtījusi Izglītības ministrijai pieteikumus sekojošu pētījumu projektu finansēšanai 2002.gadā:
/Latvijas Republikas iekļaušanās Eiropas Savienības institucionālajā sistēmā praktiskie aspekti/, /Eiropas Savienības Kopējās lauksaimniecības politikas reformas ietekme uz Latvijas iestāšanās sarunām/.

Ārlietu ministrijas struktūra

